

občinski poročevalec

Glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva Domžale

ZAJEDNIČKI LIST BRATSKIH
REDAKCIJA GLASILA IZ DOMŽALA
I KOPRIVNICE

Petak, 19. svibnja, maja, 1989. godine

GLAS PODRAVINE

GLASILO
SOCIJALISTIČKOG
SAVEZA RADNOG
NARODA OPĆINE
KOPRIVNICA

OB NAŠEM OBČINSKEM PRAZNIKU 23. MAJU

Dan, ki smo ga izbrali za naš občinski praznik 23. maj 1937 pomeni v razvoju napredne misli prenašanja idej Komunistične partije Slovenije med ljudskimi množicami pomemben mejnik. Tega dne je prvič po ustanovnem čebinskem kongresu KPS prišlo do velikega ljudskofrontnega shoda na Taboru nad Ihanom, kjer se je zbralo okoli 1000 delavcev, kmetov, napredne intelligence. Na tem obrodu so bila manifestirana številna gesla, ki so seznanjala in pozivala ljudi, da naj se vključijo v gibanje za socialno pravičnost in narodov obstoj, da se bližajo časi velike preizkušnje, boja, trpljenja, da je na pragu druga svetovna vojna.

Zgornje besede, ki pomenijo zgodovinski okvir, pomenijo še danes vrednoto, h kateri so v času delavskega osvobajanja in revolucionarnega gibanja težile z vsakim dnem vse bolj delavske množice. Istočasno pa so bila ta hotenja izraz praktično vsega slovenskega življa, ki se je zmogel kljub tedanji dokajšnji politični profiliranosti zediniti vsaj v grobem za skupne ideale predvsem socialne narave. Od tedaj je minilo dobrih petdeset let, kolo časa in zgodovine se je zavrtelo precejkrat. Zgodovina, kot edina nevtralna in pravična presojevalka časov, gibanj in ljudi o njih že govori, predvsem pa šele po povедini po svoje.

O časih, ki so mimo, o ljudeh, ki jih ni več, o idealih, ki jih nismo uresničili, pa so zanje toliki žrtvovali svoja življenja. Živjeti je treba — in živimo naprej. S hipoteko minulih časov, zabolod, prevaranih upanj — pa tudi z uspehi!

ki jim prevečkrat odrekamo zaslужeno priznanje, pojavlja, veljavo.

Z množico problemov, ki nas težijo prehajamo tudi v Sloveniji iz enega stoletja v drugega, iz enega tisočletja v novo, tretje ...

Naravnani v delo, pa tudi v voljo spremeniti nekatere utecene in uveljavljene načine delovanja političnega sistema in družbenega življenja v celoti; tistega predvsem, ki ob sicer sicer demokratično naravnani normi da bi živel v samoupravnemu družbi, ni dovoljevala, da bi se demokratičnost tudi uveljavila. Iz ljudskofrontne govorice poenotene volje in stališč se danes v okvirju frontne organizacije — SZDL že uveljavlja demokratične vizijske naše prihodnosti.

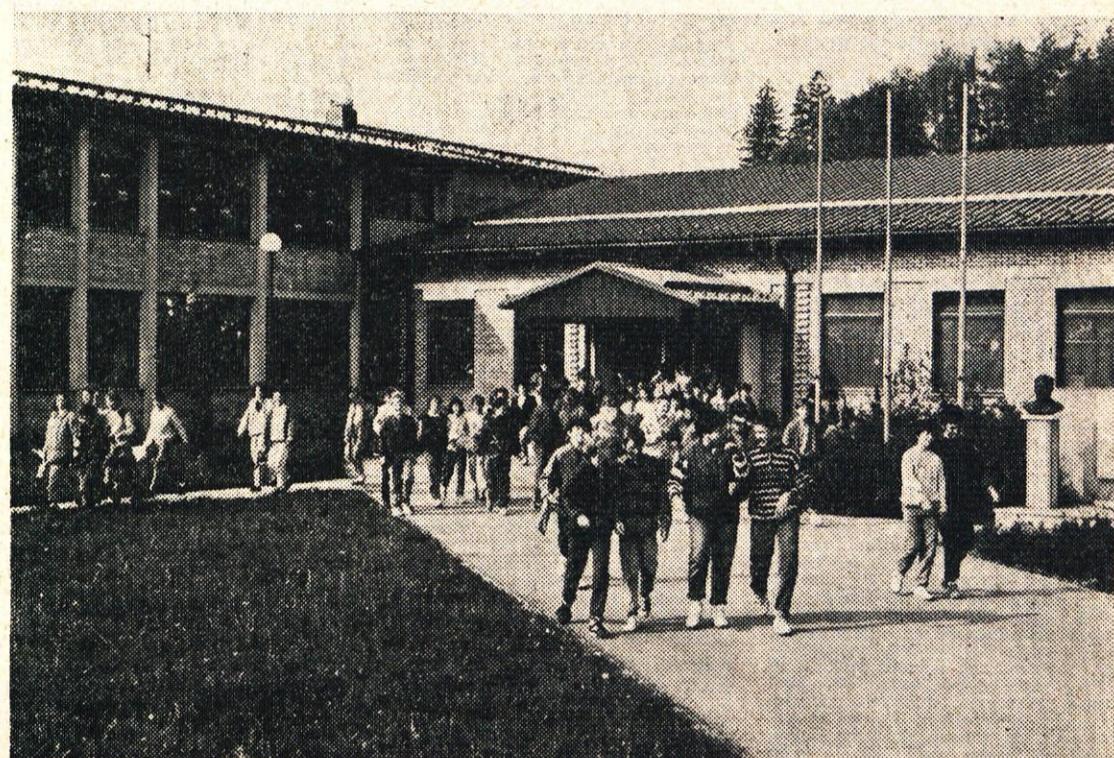
Pahljača različnih interesov, mnjenj, stališč in gledanj v sklopu SZDL pomeni prav tako posebno frontalno naravnost k istemu cilju: k demokratizaciji v javnem in političnem življenju ter za oblikovanjem takšnih odločitev, ki bodo razultanta mnjenj naše celotne demokratične javnosti.

Veseli smo, da isti duh v procesu demokratizacije preveva tudi delovne ljudi v bratski republiki Hrvatski, seveda tudi delavce in občane v naši pobrateni občini Koprivnica.

Skupna številka našega časopisa, ki jo znova snujemo v izrednem, bratskem, delovnem in konstruktivnem vzdihu, je naš prispevek k temu, da bi vendarle uresničili, kar je napisal pesnik:

... otrok, kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo!

M. Brojan

Skupščina občine Domžale in Osnovna šola Janko Kersnik Brdo pri Lukovici vabita na

PROSLAVU OB OBČINSKEM PRAZNIKU

zdržano z odprtjem prizidka Osnovne šole Janko Kersnik Brdo v torek, 23. maja 1989 od 18. uri v osnovno šolo na Brdu.

Slavnostni govornik bo Peter Primožič, predsednik SO Domžale.

Podeljena bodo tudi priznanja občine Domžale za leto 1989.

Vsem delovnim ljudem in občanom domžalske občine čestitamo ob

23. maju — občinskom prazniku

Skupščina občine Domžale Družbenopolitične organizacije

Uredniški odbor Občinskega poročevalca

Radnim ljudi in građanima općine Domžale upućujemo iskrene čestitke u povodu

23. svibnja njihova općinskog praznika, uz želju za uspješan nastavak i proširenje suradnje na svim poljima.

Skupština općine i družbeno-političke organizacije općine Koprivnica

NASLEDNJA ŠTEVILKA OBČINSKEGA POROČEVALCA
IZIDE OB KONCU MAJA ...

Občane občine Domžale obveščamo, da bomo zbrane zahvale, razpise, objave in reklame objavili v naslednji številki Občinskega poročevalca, ki bo izšla predvidoma ob koncu maja.

Uredništvo

PRIREDITVE OB PRAZNIKU OBČINE DOMŽALE

13. maj ob 7. uri ob 9. uri	Množični pohod po Poti spominov občine Domžale Medrušteni turnir invalidov v kegljanju na kegljišču Repovž v Domžalah	24. maj ob 19.30. uri	Odprtje likovne razstave Josipa Šimića, umetnika Hlebinske naive v Likovnem razstavilišču v Domžalah
ob 10. uri	Slovesnost ob 45-letnici tragedije v bolnici Triglav (Lukova bolnice) na Kolovcu	25. maj ob 17. uri	Slovesnost ob 25-letnici delovanja Osnovne šole Olge Avbelj v Domžalah
19. maj ob 16. uri	Prvi republiški pionirski kviz »Mladina in gore« v Osnovni šoli Vencija Perka v Domžalah	28. maj ob 9. uri	Tradicionalno aero — modelarsko srečanje s prikazom daljinsko vodenih motornih modelov z mednarodno udeležbo na modelarskem letališču v Radomljah
20. maj ob 16. uri	Tek po potek aktivistov NOB v Trzinu	31. maj ob 10. uri	Slovesnost ob 20-letnici delovanja VTOZD za živinorejo Biotehniške fakultete na Rodici s simpozijem »Perspektive razvoja živinoreje v prehodu v 21. stoletje«
21. maj ob 8. uri	Občinsko tekmovanje v streljanju na glinaste golobe na Oklem	3. junij	Regijsko Tekmovanje pihalnih orkestrov v kulturnem domu v Mengšu
23. maj ob 17. uri ob 18. uri	Atletski miting v športnem parku v Domžalah Osrednja slovesnost ob prazniku občine Domžale v Osnovni šoli Janko Kersnik na Brdu pri Lukovici zdržana z odprtjem šolskega prizidka	10. junij	Prikaz športnih dejavnosti v športnem parku v Domžalah
24. do 27. maj	24. maj ob 20. uri: nastop Folklorne skupine DKD Svoboda Mengeš in Tamburaškega orkestra Vrhpolje 25. maj ob 18. uri: odprtja mladih ustvarjalcev 26. maj ob 18. uri: shod mladih v dvorani Komunalnega centra v Domžalah 27. maj ob 11. uri: nastop Harmonikarskega orkestra Glasbene šole Domžale, oddelek Dob in Folklorne skupine ŠKD Osnovne šole Martin Koželj Dob		OB OBČINSKEM PRAZNIKU SE BODO VSAK VECER OD TORKA, 23. maja PA DO SOBOTE, 27. maja 1989. VRSTILE KULTURNO — ZABAVNE PRIREDITVE S PLESOM TER UGODNO TRGOVSKO PONUDBO PRED HALO KOMUNALNEGA CENTRA V DOMŽALAH, NA KATERE STE VLJUDNO VABLJENI.

čiji su nam jezici posve nerazumljivi. Sa zadovoljstvom ističemo da je tako u slučaju stavnika Koprivnica i občanov Domžala koji su od riječi prešli na djela, čija suradnja u raznim vidovima može služiti primjerom.

Znamo da nije vrijeme za velike riječi, već za akcije, ali željeli bismo da u nas, u našoj zajedničkoj Jugoslaviji, bude čim više Koprivnica zbratimljenih s Domžalam, da nas jezik i različita mišljenja u traženju boljega ne razdvajaju, da nas pismā i na njima ispisani tekstovi zblizavaju. Bratske redakcije »Občinskog poročevalca« i »Glasa Podравine« učinile su u tom smislu prvi i drugi korak sa željom da oni nikada ne postanu raskorakom ... Pa neka nam bude uspješna suradnja svih 365 dana u godini, uz čestitke na postignutom za općinski ili občinski praznik Domžala i Koprivnica, Koprivnica i Domžala.

V. Kuzel

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠCINE OBČINE DOMŽALE ing. ANTONOM PRESKARJEM:

PREDNOSTNO V DROBNO GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO, TURIZEM...

• Ing. Anton Preskar je komaj kak mesec predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Domžale, zato smo mu zadali kar težko nalog, da odgovori na mnoga vprašanja, s katerimi se še ni mogel dodobra spoprijeti. Pa še izredno kratki čas smo mu namenili za odgovore, tako da se mu za pripravljenost sodelovati v intervjuju lepo zahvaljujemo. Tole smo ga vprašali, tole pa je odgovoril:

Sele kratki čas ste predsednik Izvršnega sveta. Kakšne naloge ste se našli?

Zavedam se, da sam se lotil precej težke naloge v težkih časih ob galo-pirajoči inflaciji, ki primaš vrsto neugodnosti tako v gospodarskih kot negospodarskih dejavnostih in socijalnih v skromnem prostoru kot tudi v naši občini.

Kakšne delovne metode ste za delo predvideli in kakšen je vaš program, ki ste si ga zastavili?

Usmeritev in program za delo Izvršnega sveta sem v kratki obliku podal in je bil že široko obravnavan tako po krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah kot tudi družbenopolitičnih organizacijah. Program je bil objavljen v Občinskem poročevalcu v začetku februarja in nanj ni bilo bistvenih pripomemb.

Sicer pa naj bi v novi sestavi Izvršnega sveta predvsem nadaljevali realizacijo zastavljenih globalnih ciljev, usmeritev in dela, ki jih je do takrat uspešno izvajal Izvršni svet v starri sestavi, katerega član sem bil kar precej let ter mi je njegovo delo dokaj poznano.

Poleg aktivne pomoči in aktivnega spremljanja dogajanj v delovnih organizacijah, drobnem gospodarstvu ter dejavnostih družbenih in materialne proizvodnje v občini Domžale, se namenavamo aktivno vključevati v prizadevanje novih kvantitetnih investicijskih vlaganja v gospodarstvu in drobnem gospodarstvu. Prav tako bomo pomagali iščakati čim ugodnejše finančne vire v okviru občine, republike pa tudi tujih virov. Aktivno bomo tudi sodelovali pri odpiranju oz. ustavljanju novih organizacij v vseh možnih oblikah. Prizadevali si bomo tudi, da so obremenitve domžalskega gospodarstva s prispevki stopnji pod slovenskim povprečjem, čeprav se zavdamo, da imamo določene dejavnosti na višjem nivoju kot to velja v povprečju za Slovenijo. Novi Izvršni svet bo težil za aktivnim donosom in neposrednim stikom s krajevnimi skupnostmi v občini, ki dostikrat omogočata razrešitev problemov krajev in v dolčeni krajevni skupnosti brez potrebnih večjih finančnih vlaganj. Ena najtežjih nalog pa bo v angažiranju in pomoči od razreševanja ekoloških programov v naši občini, kot je odlagalica komunalnih odpadkov, dograditev centralne čistilne naprave Domžale — Kamnik, sanacija farmskih odpadnih vod in Ihana, plinifikacija, posebni odpadki ter se nekatere druge naloge. Seveda pa bodo še naprej težke aktivnosti življenja in preteklosti zastavljene prioritete smeri razvoja v občini kot so:

— razvoj drobnega gospodarstva, kmetijstva (urejanje zemljišč), turizem ter priprave in odpiranje industrijske cone Želodnik po podobnem modelu kot je to veljalo za obrtno cono Trzin.

Kje cutite prioritet? Katero so specifičnosti naše občine, ki jim velja nameniti posebno pozornost?

Nekaj odgovorov na to vprašanje je bilo že podanih. Glavna teža bo prav gotovo dana razvoju in prilaganju gospodarstvu ciljem gospodarske reforme in novi zakonodaji in iskanju možnosti novih vlaganj. Sicer pa lahko glede na tradicijo še precej storimo na razvoju drobnega gospodarstva, kmetijstva, pa tudi na področju turizma so še ogromne rezerve.

Kakšno gospodarstvo imamo? Kaj smo dosegli v restrukturiranju proizvodnje? Kaj ovira naše gospodarstvo, za še boljše poslovne rezultate? Kaj boste storili?

Po ocenah poslovanja našega gospodarstva v letu 1988 in v prvih treh mesecih letosnjega leta — ta problematika je bila obravnavana na zadnjih zasedanjih zborov občinske skupščine — je bila situacija relativno dobra, tako po kazalcih akumulativnosti kot tudi izvoza, čeprav je bil fizični obseg proizvodnje blizu ravnih preteklih let. Tudi po izplačili osebnih dohodkov smo se »verteli« okoli slovenskega povprečja. Ob obravnavi gospodarskih rezultatov občine v povprečju pa ne moremo mimo težke situacije prevsem v Papirnicu Količevu kot posledice najetih kreditov za načelo, ki so bili predvsem v tem času v kartonski stropi že koncem prejšnjega desetletja ter dejstva, da je v laškem letu zaradi določenih rekonstrukcijskih del prišlo do izpada dočasnega dela proizvodnje, kar se je v letnih bilanci tekočega poslovanja seveda tudi izkazalo. V začetku leta smo se sočitali tudi s težko finančno situacijo DO »Toko« Domžale, kjer pa se je vidni prvi trendi, ki kažejo na zboljšavo stanja. S precejšnjimi težavami sta se srčevala še SGD Beton — TOZD Gradnje Domžale predvsem zaradi zalog poslovnih prostorov v seski SPB-I ter Melodija Mengeš, ki je precej obremenjena s kratkoročnimi krediti. Papirnica Količevi v Toku Domžale sta bila v začetku leta določena odpisa določenih obveznosti pri LB — Banki Domžale, kar pa naj bi bila predvsem vzpodbuda, da v teh dveh organizacijah resno pristopijo k izvajanjem sanacijskih programov. Restrukturiranje proizvodnje je dolgotrajen proces, kjer po mojem mnenju nismo doličili stori. Sicer pa v kaj naj se n. pr. prestrukturirati.

Res izredno veliko, saj obrtniki in njihovi delavci predstavljajo v naši občini okoli 20% vseh zaposlenih v občinskem gospodarstvu in imajo pomemben delež v družbenem proizvodnji naše občine kot tudi v občinskem proračunu. Dolgoletna tradicija, prostorske možnosti in družbenopolitična klima so omogočile tak hitre tempo razvoja drobnega gospodarstva v naši občini. Število obratovljalnic naglo raste — skoraj z 10% letno rastjo. Ugotavljamo pa lahko, da je v preteklih letih bil prostor že na meji omejitvenega faktorja, ter da je tržinska obrtna cona po povpraševanju presegla vsa pričakovanja ter se je bistveno prej zapolnila s kvalitetnimi programi, kot smo pričakovali. Že danes moramo iskati in vršiti priprave za novo cono. Sicer pa smo tudi preko Razvojnega zavoda Domžale ob sodelovanju Obrtnega združenja prišli do vrste programov ter jih tudi kanalizirali za pridobitev sredstev republiškega razvojnega sklada. Tudi obe obrtni zadrugi — »Zora« in »Edis«, ki sta locirani s sedežom v Mengšu, sta v veliki meri prispevali k razvoju drobnega gospodarstva v naši občini. Za razvoj drobnega gospodarstva namenjamo v naši občini tudi določena proračunska sredstva že vrsto let.

Kako reševati zelo pereča vprašanja splošne in skupne porabe? Kaj za nas te obveznosti pomenijo?

Ob preteklih analizah stanja v šolstvu, zdravstvu in otroškem varstvu ugotavljamo, da naši izvajalci delajo v dokaj dobrih prostorskih pogojih ter da so bili tudi osebni dohodki skoraj tekoče usklajevani z rastjo oz. gibanjem osebnih dohodkov v gospodarstvu v občini Domžale, pa tudi ob

primerjavi s stanjem v drugih občinah in istih branžah, je le-to pri našem relativno zadovoljivosti. Seveda pa so zakonske omejitve naлагale krčenje določenih pravic in prelaganje večjega finančnega bremena na starše za nezagotovljene programe. Bistveno premožno sredstvo pa je za družbeno objekte namenjeno za vdrževanje v novo teh objektov. Z velikimi težavami se srečujem tudi Kulturna skupnost Domžale kot tudi Telesnkulturna skupnost Domžale. Sicer pa tudi dejstvo, da imamo v globalu v Sloveniji eno najnižjih prispevnih stopenj, standard v družbenih dejavnostih višji kot slovensko povprečje, govorja da se srečujemo z velikimi težavami in izgubami na posameznih področjih.

Naša perspektiva ob neuspelom občinskem samoprispevku v naložbeni politiki?

S programom smo predvideli, da bi 0,5% od osebnega dohodka prispevali za posodobitev pouka v nekaterih naših solah pa tudi na nadzidavo enega na traktor. Zdravstvenega doma Domžale. S tem bi dejansko zaključili ciklus intenzivnih vlaganj preteklih 20 let v družbeno objekte in bi lahko dejali, da gremo v novo tisočletje z rešeno prostorskimi problemi. Drugi virov praktično kot samoprispevka, ni. Verjetno pa bomo moralni biti končani do konca leta 1991. Upamo, da bomo še v letošnjem letu ukinili začasno čistilno napravo Mengeš, ki je preobremenjena ter bo tudi celotno področje Loke in Mengša navezano na centralno čistilno napravo. V preteklih letih smo zgradili ogromno kanalizacije v vseh predelih naših občin.

Odgovoritev o novem odlagališču naj bi padla predvidoma do konca junija tega leta. Odloditev se bo potrebno ali bomo naše odpadke odvadali v Ljubljano (o tem bodo v tudi imajo pravico odlati v Ljubljani), ali jih bomo tretirali skupaj občino Kamnik, ali pa komunalne odpadke odlagali na eni od možnih lokacij v naši občini, za kar pa že naprej vemo, da bodo krajani tangirane krajevne skupnosti proti. Naloga Komunalnega podjetja Domžale je, da skupaj s SKIS Domžale predloži vse obdelane variante na občinsko skupščino. Iz dosedanjih izkušenj si sam postavljam vprašanje, kako dobiti rešitev za gradnjo radioaktivnih odpadkov in posebnih odpadkov (ti so tudi v naši neposredni bližini v sodih skladisčenih v delovnih organizacijah), ko sami rešujemo problem bistveno nižje težavnostne stopnje že vrsto let.

Kaj pomenijo uspell krajevni samoprispevki v več kot 20 krajevnih skupnostih?

Kaj imate v občini v načrtu glede bodočih velikih gradenj?

Dinamika blokovno stanovanjske gradnje se bo predvidoma zmanjšala za ca 40%. Tako da naj bi do leta 1995 gradili povprečno po 60 stanovanj letno. Glede na to, da je bila ta dinamika še pred kratkim 200 stanovanj, pa nato 100 stanovanj, je očitno, da gre za bistveno umiranje tovrstne gradnje. Pričakovane individualne gradnje so organizirane preko Stanovanjske zadruge Domžale, ki ima že preko 1500 članov, precej pa

je v zadnjem času adaptacij, nadzira in prizidkov, kar je glede na sedanje cene za marsikog še edina sprejemljiva alternativa reševanja svojega stanovanjskega problema.

Ze danes lahko govorimo, da je pred nami era gradnje oz. rekonstrukcije cest — tudi kot posledica izgrevanih številnih krajevnih samoprispevkov.

S plinifikacijo centra Domžale nadaljujemo, saj je pred nami priprava naložbe navezave na plin soseske V. Vlahoviča, Srednje kovinarske in usnjarske sole, Toko in Univerzal.

Za projekt kabelske televizije med občini na podlagi ankete ni prevlečega.

Na področju karejce »Alkos« v centru Domžale pripravlja Pionir Novo Mesto nov koncept poslovno-hotelskega kompleksa ter intenzivno išče potencialne domače in tuje sovlaganje. Sedaj je zakonodaja o sovlaganju primerna, pa zoper ni primerja politična situacija.

Ogromno napora je bilo vloženo v iskanje rešitev za Grad Krumperk. Nakazujejo se dokaj konkrete rešitve, saj gre za relativno veliko načrto v sami grad in v okolico.

Nova telefonska centrala tipa Siemens je praktično v prostorju postope v Domžalah montirana in celo simbolično je iz nje že zapel telefon. Seveda je potrebno dobiti številne ateste. V jeseni pa pričakujemo da se tudi prva priključevanja interesentov na novo centralo.

V športnem parku Domžale SGP Grosuplje gradi velik teniški stadion s tribunami, pod katerimi bo vrsta lokalov.

Kako gledate na svoje delo in načrtje na nekaj dneh, ko ste predsednik?

Upam, da bom do izteka mandata uspel realizirati vsaj delno zastavljene cilje, čeprav čas izredno hitro mina. Vsak dan se srečujem z nešteto problemi, za rešitev večine od teh pa bi rabili goro denarja — le — tega pa ni ni. Glede na težko finančno situacijo v naši državi in veliko inflacijo me predvsem skrbim, kako zagotoviti osnovni eksistencijski minimum vrsti socialno ogroženih ljudi, ki jih je iz dneva v dan več.

S predsednikom se je pogovarjal odgovorni urednik Matjaž BROJAN

DRAGUTIN KOROŠEC, PREDSEDNIK IZVRŠNOG VIJEĆA SKUPŠTINE OPĆINE KOPRIVNICA

Pojedinci nas ne mogu iščupati iz Evrope!

vati sve tokove života, iz svih domena dejavnosti. Mislim, da je težko pronači ličnost koja je prije ove funkcije upoznata sa svim tim problemima, jer posao je opsežan, valja mnogo raditi in žrtvovati se.

• Općina Koprivnica u sredini je ljestvice SR Hrvatske po razvijenosti. Što nas koči da budemo još bolji, s obzirom na naše privredne i ostale potencijale?

— Osnovni problem u općini Koprivnica je neposredovanje dovoljno vlastitih obrtnih sredstava. Ta činjenica koja govorila posudjivanju svega osam posto vlastitih obrtnih sredstava u ovoj situaciji inflacije, koja je uvela toliko maha, dovela nas je u situaciju da praktički većim dijelom radimo za kamate. Razvijena smo općina pa u skladu toga iz dana u dan i obaveze su veće, te nas navode na to da nam vrlo malo ostaje za vlastiti razvoj. Naprimjer, obaveze prema udruživanju za veliku infrastrukturu. U prošloj godini ako uzmemo ukupno privrednu, izdvojili smo tri milijarde 530 milijuna novih dinara (za željeznicu, elektroprivredu, magistralne ceste, vodoprivredu, itd.). Ako tomo dodamo za Fond nerazvijenih federalacije i SAP Kosovo, ako dodamo tome i Fond za briži razvoj privredno meravijenih krajeva u SR Hrvatskoj, te sredstva udružena za Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku, onda proizlazi da smo u prošloj godini izdvojili 18 milijardi novih dinara. Stopa porasta je 432 posto,

što je enormni porast ako usporedimo s rastom dohotka i ukupnog prihoda (dvostruko večje). Poslovanje privrede u prošloj godini bilo je relativno dobro ako usporedimo s prethodnom godinom i indeksom s Republikom. Ako se ovim sredstvima dodajajo kamate koje su izdvojene i to pasivne kamate, te obračunske i revalorizacijske, iako dodamo tome realne i aktive kamate onda proizlazi da smo u prošloj godini za tu namjenu izdvojili 210 milijardi novih dinara. Što nam je, dakle, ostalo za vlastiti razvoj? Svega 13 milijardi novih dinara!!! Događa nam se da praktički zamjenjujemo pojedinu opremu na linijama, uz neke manje investicije u privredi. Sve drugo u razvoju je praktički stalno. Tu nam je najveći problem, taj veliki odljev sredstava koji dnevno odlazi, a načelost ove godine ima intenciju još bržeg rasta, posebno što se tiče kamata!

• Funkcija predsednika Izvršnog vijeća zahtijeva permanentno praćenje svih tokova društvenog i privrednog života, uz to i niz dogovora, razmatranja, odlučivanja. Za vaš posao vezano je više komiteta, odbora, radnih grupa, itd. Nismo li i u toj domeni prenominirani?

— Naše društvo već godinama ide u veliki normativizam i regulativu. Došli smo do prezenčnosti u državnoj regulativi i nismo ostavili prostora za samoinicijativu i regulaciju življene i privredovanja unutar poduzeća. Govorili smo o samoupravljanju a gotovo sve smo re-

gulirali, društveno odredili. Na takav način smo profanirali samoupravljanje kao osnovnu prepostavku razvoja. Samoinicijativi i poduzetništvo gotovo da niso ostalo nikakav prostor. U dogovorima i uskladivanjima gibamo dragoceno vrijeme, koje je novac. Radu in razvoju ostalo je malo vremena. Nakon donošenja zaključaka, umjesto njihova provodenja, ponovno idemo na raspravo o njima in njihovoj svršljivosti. Načelost, čitav sistem smo zapriličili velikom SIZ-ovskom mrežom, a lijepe zamisljeni delegatski sistem nije doživio realizaciju i uglavnom ne funkcioniра. Administracija i razni referenti čvrsto su preuzeли vsoje ruke in na svoj način primjenjuju zakonsku regulativu. Problem se iskazao in u uvođenju kratkih, jednogodišnjih mandata, i mislim da nas je takvo opredeljenje dosta stalo in vremena in novaca koje smo izgubili neupovratno. Po meni prekrenica neče nastati do novega zakona za koje znamenjava unapređenje da ih nećemo primjenjivati, kao recimo zakon o pušenju! Za mnoga zakona trebamo savjetovanja, razna uputstva kako ih primjenjivati, i sve smo načelost digli na takvu razinu da to »običan« čovjek ne može shvatiti, razumjeti, a istovremeno se od njega traži da te zakonske propise primjenjuje. Moramo prestati donositi propise koji odgovaraju za pojedine sredine, već moramo graditi pojednostavljenu zakonsku regulativu koja će odgovarati većini. Dok radna snaga ne dovede vrijednost i dok ne postane

tržišno vrednovana neće biti sreća. Sigurnost radnog mesta, posebno v administraciji mora postati varijabilna stvar, to jest ne bi se smjeli događati da čovjek kad dođe na jedno radno mjesto da ga zadržava praktički do kraja života. Pojedinci su se osili na vode neku svoju politiku i svoju viziju razvoja. Utvrđimo da nečto ne valja, a onda tra

Tudi domžalska občina spada med ekološko ogrožene v Sloveniji. To najbolj občutimo pozimi, ko nas v zaprti in neprevetreni Ljubljanski kotlini duši smog in tudi po več kot en teku ne vidimo sonca. ● Pored »studiha« zagađenja mi, naravno, imamo i »svoja«, kojima smo direktni uzročnici mi sami. Koliko smo toga svjesni, tko i na koji način vrši aerozagadživanja, koliko je stupanj onečišćenja atmosfere kod nas, sasvim su konkretna pitanja.

EKOLOGIJA — NAŠA SLABA VEST...

Tudi domžalska občina spada med ekološko ogrožene v Sloveniji. To najbolj občutimo pozimi, ko nas v zaprti in neprevetreni Ljubljanski kotlini duši smog in tudi po več kot en teku ne vidimo sonca. To opažamo ob mrtvih vodotokih. Seveda nismo slepi tudi za narobe svet, ko z desno roko z velikimi napori in sredstvi melioriramo mokroti svet, z levo pa namenjam plodno zemlji hišam gospodarstvu in prometu. Še najboljši barometer pa je čedalje večja politična organiziranost ljudi, ko gre za nepreudarne posuge v naravo.

Ko se udarita kapital in narava, se krešejo politične iskri

Želeli bi si, da bi tudi ekologija postala zgolj strokovno področje, kjer bi se v znanstvenem dialogu soocali tretji argumenti, ne pa agresivno lepoorečnih govornikov in naščuvanih množic. Toda znanosti pri nas ne uporabljamo niti za bolj enostavne družbene probleme!

Poleg tega: kje v svetu pa ekologija ni prvenstveno politično področje, kjer se dobivajo ali izgubljajo volilne točke? Zato je z ekologijo približno tako kot z mednarodnimi trenji: nihče nikomur ničesar ne verjame, vsakdo vsakogar sumiči, razpihujejo se množične strasti, kjer vsakdo navija za svoje. Zato smo imeli tudi pri nas veliko vročih množičnih zborov delovnih ljudi in občanov od Dragomlja, Mengša, Trzina in Doba do Radomelj, Vira in Prevoj; med prvimi smo ustanovili društvo za varstvo okolja in izpeljali uspešno problemsko konferenco o energetiki in okolju.

Joj, kam bi del?

V tem trenutku najbolj buri duhove občinsko odlagališče smeti. Pred leti smo ga »zača-

sno« postavili v Dob in potrdili resnico realsocialističnih sistemov, da so začasne rešitve najbolj trdne, večne resnice pa najbolj trenutne. V iskanju novega smetišča so bile možne lokacije v Mengšu, Trzinu in Prevoju. Ker so se Mengšani uspeli otreći tega blagora, bodo sedaj delegati odločali med slednjima variantama. Vendar problem ne bo rešen, dokler ljudje iz izkušenj ne bodo spoznali, da je na smetišču edino takšen odpadek in v tolikši količini kot so oblastniki na začetku obljubili. Žal je bila praksa da sedaj vedno drugačna: na smetišče za gospodinjske odpadke so vozili industrijske, na smetišče nenevarnih so vozili nevarne...

Je boljše vino, gemiš ali voda?

Mnogi opravičujejo svoj alkoholizem z zastrupljenostjo pitnih voda. Na (ne) srečo takšen izgovor v naši občini nima trdne podlage. Pijemo kakovostno in neoporečno vodo, ki je imamo zadost. Res pa je tudi, da so zaloge pitnih voda ogrožene zaradi industrije in gospodinjstev v bližini Črpališč, preteklih in sedanjih smetišč ter agrokompleksa. Vendar za sedaj še lahko rečemo, da z domžalsko vodo ne slabšamo vina, če delamo gemit.

Prijetna, koristna a tudi ošabna sestra Ljubljana

Občina ima to (ne)srečo, da je blizu Ljubljane. Poleg prednosti bližine prinaša tudi nevarnost: hlepjenje po plodni zemlji. Ljubljana ljubosumno varuje svoje zelene površine in nam »vljedno« odstopa zidavo stanovanj, prometnic, skladis... na naših plodnih površinah. Zaradi Ljubljane zaužijemo precej več umazanega zraka in prometnega hrupa.

Smo torej tipična slovenska občina, ki veliko da na zunanj urejenost in čistočo naselij, ki bi svoje smeti najraje pometla k sosedom in ki se še vedno ne zaveda dovolj svojega preteklega in sedanjega nasilja nad naravo.

O delovanju Centralne čistilne naprave nam je spregovoril mag. Burica, voda čistilne naprave.

— Naša čistilna naprava zbira odpadne vode z ravniškega dela občine Domžale in Kamnik; 80 odstotkov jih prispeva industrija, 20 odstotkov pa gospodinjske.

V Bistrico spuščamo toliko očiščene vode, da zadostimo sanitarnim kriterijem, težave se pojavljajo le s sulfidi, solmi in amoniakom, ker nekatere tovarne nimajo urejenega predčiščenja. Ceprav je bilo načrtovano, da bo naprava prečistila 200000 enot na dan, jih sedaj prečistimo povprečno 313 000 na dan. Mulj, ki ostaje po očiščenju, skladisemo ob napravi, kasneje pa se, tako kot drugod po svetu, uporablja za urejevanje zelenic in prekrivanje odlagališč odpadkov, ki jih hočemo ozeleniti.

Kakšno vodo pijemo, tovariš Tomo Vavtar iz Komunalnega podjetja Domžale:

— Naše podjetje je združilo 9 lokalnih vodovodnih sistemov, ki so opskrbovali prebivalce občine. Del vode pošiljamo tudi Kamničanom, Kranjanom, Ljubljancanom in Litijanom, v naši občini oskrbujemo 95 odstotkov prebivalstva. Veliko večino vode dobimo iz podtalnice med Domžalami in Mengšem; ta voda je zelo kakovostna, saj je ni treba klorirati. Malo več težav imamo s kakovsto lokalnih vodovodov. Vode je dovolj, ravnatač gradimo vodnjak, za še enega pa imamo narejeno vrtino. Kljub temu se bo morala indu-

strija do leta 2030 preusmeriti s pitne na tehnološko vodo ali uvesti zaprte sisteme, ki ne bodo tako potratni.

Tako daleč smo prišli! Smeti! In še enkrat smeti! Vsi se jih otepajo, smeti se pa kar kopljijo, da so jim že buldožerji težko kos. Odločitev o tem, kje bo novo smetišče, bo »padla« kmalu. Vsi zelo nestrpno pričakujemo kaj bodo (bomo) odločili ..

Greta Štiftar, predsednica izvršnega odbora Društva za varstvo okolja:

— Trenutno naše društvo deluje na treh področjih: za odlagališča odpadkov, za zagotavljanje neoporečne hrane, pripravljamo pa tudi občni zbor.

Vztrajamo, da je treba odlagališča odpadkov reševati skupaj z Ljubljano. Odpadke bi moralis sortirati: del jih uporabiti kot surovino, nenevarni del bi lahko odlagali, nevarnega pa na primer način uničevati. Borimo se proti gledanju, da je cena glavnih dejavnik pri odločitvah, kje in kako bomo odpadke odlagali.

Alojz Jagodic, ustanovni član Društva za varstvo okolja in član Zveze društev za varstvo okolja Slovenije:

— S strokovnimi argumenti smo dosegli, da je možna lokacija smetišča v bližini mensegehih hiš odpadka. Bitko smo dobili, vojne seveda še ne! Predvsem me skrbri vztrajno poskušanje Kamnika, da bi odlagal smeti na prodni ravni, pod katero so zajetja pitne vode republiškega

pomena. Bojim se, kaj bo s podtalico, ko bodo prerjavili sodi s kemikalijami v odpadni jami na Duplici.

Zaskrbljen sem tudi zaradi odlagališča v Dobu. Ta stoji na izviru, ki nam bo še desetletja prinašal na dan svinjarijo, ki smo jo zakopali.

Igor Lipovšek, predsednik Sveta za varstvo okolja pri OK SZDL Domžale:

— Mislim, da si ljudje narobe predstavljajo delo našega Svetu. Pričakujemo, da je dovolj napisati dva stavka o ekološkem problemu in predati štafetno palico našemu Svetu, ki bo vse rešil s čarovnijo. Nel Svet je le odprt oblika dela SZDL, ki je pripravljen vedno in povsod organizirati posvet, srečanje, razpravo ali protestni shod. Toda vsebino in levji delež pri oblikovanju argumentov morajo pripraviti tisti, ki (jih) problem žuči! Ne morete pričakovati uspeha, če se boste zanašali na nekaj ljubiteljskih članov Svetu (ki mogoče problema sploh ne pozna) ali pa na enega ali oba funkcionarja občinske SZDL.

Zrak naš svakidašnji

POSREDNI UČINAK NA TLA I VODE

Osim direktnog zagađivanja atmosfere, razna zagađivanja u zraku imaju i posredan učinak na tla i vode. Riječ je o imisiji ili taloženju ovih tvari iz zraka u sve niže slojeve atmosfere a zatim u tlo i vode. Prema tome, dio onečišćenja u tlu ili u vodama može se pripisati učinku zagađene atmosfere. Tako aerozagadživanje ima svoj proizvedeni učinak na opću povezanost i kauzalitet pojava u prirodi i na lančane reakcije koje mogu otpočeti ako se stabilnost nekog prostora na bilo koji način naruši. Najnoviji slučaj s probijanjem ozonskog omotača više je nego poučan u tom pogledu.

Dakle, i na području Podravine bilo bi potrebno što prije organizirati službu praćenja stanja u atmosferi kontinuiranim uzmajmanjem različitih uzoraka, njihovom stručnom analizom i redovitim obavljanjem rezultata praćenja. Tek onda ćemo moći pouzdanije prosudjivati o stanju zagađenosti zraka, tla i voda i poduzimati efikasne mјere za poboljšanje postojećeg stanja. A priče koje sada povremeno čujemo od raznih »stručnjaka« da je npr. u zadnje vrijeme trava oko CPS Molve sada drugačija i slabija, da je razina vode u bunarima sada niža, da je bijela ruža (zbog plina iz bušotina) poplavila, da je aerozagadživanje uzrokovalo rađanje teladi s raznim malformacijama, i žabe su čak, zamislite, doble plavu boju od tog plina — neosnovane su i naivne, da ne kažemo šaljive i više nam govore o našem nepoznavanju stvari i za-

bludama nego što mogu pomoći u rješavanju problema.

BEZ POSLJEDICA I ODGOVORNOSTI

Podravina ima dovoljno razloga da pažljivo prati što se u posljednje vrijeme događa u okolišu, posebno u odnosu na aerozagadživanje. Prije svega, poveća na eksploraciju zemnog plina na tri velika plinska polja (Molve, Kalinovac, Stari Gradec) naša je stran RO INA — Nafraplin posebne mјere opreza. Povećana zagađenja atmosfere koja su sada prisutna ali koja ne premašuju maksimalno dozvoljene količine (osobito H_2S), izgradnjom treće centralne plinske stanice na Molvama praktički će se eliminirati ugradnjom tehnološki najsvremenijih postrojenja. Međutim, nastojanja bi trebala ići i dalje i u skorij budućnosti rješiti i pitanje ispuštanja znatnih količina ugljika IV oksida u atmosferu, kojega u smislu zemnog plina ima oko 21 posto. S tim u vezi trebalo bi što prije uspostaviti mnogo kompleksnije praćenje stanja u atmosferi, tla i vodama — zadatak koji nije samo obaveza RO INA Nafraplin već i šire društvene zajednice.

Spaljivanje raznih otpadnih materijala također je znatan uzročnik aerozagadživanja i trovanja okoliša. Na našem gradskom smetištu npr. to je skoro redovna pojava a opasnost je time veća jer se pretežno spaljuje različiti plastični materijal koji stvari vrlo otrovne plinove emituje. Ovaj problem iz dana u dan je sve veći a rješenje mu u bliskoj budućnosti još uvijek ne naziremo. No i učestala spaljivanja raznih drugih otpadnih tvari koja su zbilja u posljednje vrijeme u Podravini također govoraju da smo nedovoljno pažljivi i da

nam je ekološka svijest i kultura još uvijek niska. Ove incidentne situacije (u Đurdevcu, Botovu) su doduše zgraneli dio stanovaštva i ukazale na nedovoljeno ponašanje, ali su, koliko je poznato, ostale bez posjedica i pozivanja na odgovornost. Do druge slične prilike.

Kolika nam je ekološka svijest kad je u pitanju zagadživanje zraka u zatvorenum prostorima i direktno ili indirektno ugrožavanje zdravja ljudi pokazuje i primjer pušenja, nedavno, ni malo specifičan za Podravinu. Unatoč opredruštvenom opredjeljenju pa i zakonskum odredbama, pušenje kao navika i kao oblik ovisnosti i dalje je gotovo svuda prisutno. Posebno je indikativno pušenje u zatvorenim prostorijama gdje boravi mnogo ljudi i gdje se negativni učinak najviše ističe. Ne možemo održati niti jedan sastanak a da se ne puši, često toliko da se sugovornici od dima jedva vide. Sto reći i kakve primjere pružaju prosvjetni radnici i liječnici pušači! O mladima, posebno u učenicima, da i ne govorimo.

Kad je u pitanju zagadživanje zraka i njegove stetne posljedice nužno je da svi o tome počnemo ekološki misliti. Za to je potrebno odgovarajuće znanje i razvijenija svijest. Potpuna i istinita informacija, pravovremeno upoznavanje ljudi sa činjenicama od životnog interesa, znanstvena osnovanost i stručnost, mnogo kompleksnije shvaćenje i ekološki promišljenje obrazovanja i odgoji mladih ali i odraslih članova zajednice — putovi su za rješavanje i ovih ekoloških problema. Razumljivo je da sva ova nastojanja mora pratiti privrednu aktivnost i potrebna materijalna izdvajanja za unapređenje postojećeg stanja ili pak njegovo saniranje.

Dr. Radovan KRNJEV, prof.

»Dimna zavjesa« nad oranicama Podravine — znak nedovoljne pažljivosti i niske ekološke svijesti i kulture

Izazivaju kisele kiše, ali se još uvijek nedovoljno čini, i u globalnim i u regionalnim razmjerima, da se ove negativne pojave barem zaustave ako ne i smanje. Zakiseljivanje oborina ima jednu specifičnu osobinu koja se sastoji u tome da ta onečišćenja atmosfere (najviše uzrokovana sumpornim spojevima u zraku) nastaju na jednom mestu a njihov štetan učinak odražava se na drugom zbog odgovarajućih meteoroloških uvjeta koji vladaju kretanjem zračnih masa. Ako uzmemo u obzir da se Podravina nalazi u području s najizraženijim zapadnim i sjeverozapadnim vjetrovima, za očekivati je da i na ovom području aerozagadživanja stranog porijekla imaju znatan učinak. No o tome, osobito o stupnju tog zagađenja, danas možemo samo nagaditi. Razlog je naprostо u tome što smo kao društvo još nedovoljno organizirani, da nam je služba praćenja događaja u zraku još nedostatna ili je u najvećem broju

regija još zapravo i nema. Na temelju čega onda možemo prošudivati o tim pojavama? Da li uopće možemo donositi kakve vjerodostojne zaključke ako nam nije poznato ono bitno: koji su uzročnici i koliki je stupanj zagađenosti atmosfere? Zar nam naše osjetilo mirisa može biti glavno i jedino pouzdano mjerilo da se sa zrakom nešto rđavog događa? Rukovodeći se samo njime mi bismo npr. potpuno eliminirali djelovanje i prisustvo ugljika IV oksida jer ga ovim osjetilom ne možemo registrirati.

Posebni meteorološki uvjeti, kao što su pad atmosferskog tlaka, niske temperature, slabo kretanje zraka i još neki drugi, mogu, kao što je općepoznato, uzrokovati da se i manja lokalna zagađenja zraka, odnosno emisije raznih zagađivala u lokalnim razmjerima i znatnije povećaju pa ih tada i bez nekih složnih aparata mirisom možemo lako osjetiti. To je npr. slučaj s sumpornim spojevima.

ZA KVALITETNEJŠO ZEMLJO IN VEČ KRUHA

»Slovenec, tvoja zemlja je zdrava in pridnim nje lega najprava.«

Dramilo

je že v drugi polovici 18. stoletja napisal Valentin Vodnik in tako že tedaj opozarjal na pomen in vrednost zemlje, od katere obdelave in izkoriščenosti je bilo, je in bo še kako odvisno življenje vseh ljudi na Zemljji.

Že od leta 1983.

Tega se dobro zavedamo tudi v občini Domžale, zato smo že v letu 1983 pričeli z regulacijskimi, melioracijskimi in komasacijskimi posebi, vse to pa že daje prve boljše rezultate v našem kmetijstvu. Še več pa se pričakuje v prihodnjem, saj naj bi ti posegi skupaj zajeli blizu 1500 ha zemljišč, ki naj bi bila po končanih posegi prizpravljena za strojno obdelavo in setev najdonosnejših vrst kmetijske proizvodnje. Osnova za vse te posege je bila začrtana v programu izboljšanja kmetijskih površin s hidro in agromelioracijami, ki temelji na družbenem planu občine 1986–90.

Urejeni potoki, jarki, drenaž...

Na vseh zemljiščih, predvidevanih za urejanje je najprej urejena osnovna odvodnja — regulacija potokov ter odvod vode s teh območij preko mreže odprtih odvodnih jarkov in sistemov detaljne drenažne mreže iz plastičnih perforiranih cevi, ob veliki skrb za izboljšanje kvalitete tal pa so bili izvedeni še: podaljšanje površin, globoko oranje, branjanje in ustrezno gnojenje. Pri vseh teh postopkih pa je bilo maksimalno upoštevano dogovaranje z udeleženci komasacije, skrb za čim manjše motenje kmetijske proizvodnje in čim bolj dosledno urejanje vseh zemljišč. Laho zaprišemo, da je bilo potrebna veliko strpnega dogovaranja tako s strani investitorjev, kot izvajalcov ter komasacijskih udeležencev, da pa so rezultati ugodi — celo boljši od pričakovanih.

Sredstva za regulacijo zagotavlja v skladu s svojim programom Območna vodna skupnost

Ljubljana — Sava, za izvedbo hidro in agromelioracij so sredstva Zveze vodnih skupnosti Slovenije in Kmetijske zemljiške skupnosti Domžale. Kot investor nastopa Kmetijska zadruga Domžale, zanj pa investicije vodi Razvojni zavod Domžale. Končni rezultati so dobri: ob-

beno vlogo Geodetskega zavoda SRS. V juliju so bile opravljene še zadnje pomankljivosti, na katere so opozarjali lastniki zemljišč, ki so preko krajevnih skupnosti uspešno sodelovali takoj z izvajalci kot investitorjem. Končni rezultati so dobri: ob-

Izvajalca del, ki ju lahko očimo kot solidna, sta bila Slovenija ceste tehnika ter VGP Hidrotehnika, ki sodeluje tu do vnaprej.

Radomlja II

Z deli na območju, ki meri 240 ha, se je pričelo v novembру 1987 in je bilo zaradi želje po čim manjšem izpadu kmetijske proizvodnje zaključeno že do 15. maja 1988. To je bilo mogoče zaradi stalnega kontaktiranja z investitorji ter izvajalci, predvsem pa zaradi velike aktivnosti melioracijskega odbora. Komasacija se bo na tem območju izvajala v aprilu 1989, lastniki zemljišč pa so kljub temu lahko izvedli tako jesensko kot spomladansko setev in že letos lahko pričakujejo bistveno višje donose.

Radomlja IV

Območje obsega 192 ha, pri njegovem urejanju so bili upoštivane vse pozitivne izkušnje. Vseskoraj pa je bila prisotna tudi skrb, da bi bila kmetijska proizvodnja na teh zemljiščih čim manj okrnjena. Pri urejanju potoka Vrševnik je bil upoštevan dogovor z Ribiško družino Bitrica. Kmetje so pospravili obe košnji, lahko pa so opravili tudi jesensko setev.

Radomlja III

To območje (314 ha) je zelo zahteveno, saj bo najprej potrebljeno urediti celo vrsto potokov: Radomlja, Vrševnik, Zaloka in Izvirjem, staro strugo Radomlje, Mlinščico ter manjša hudošumski pritoke s severne strani magistralne ceste (cca 10 km potokov in jarkov). Dela naj bi bila zaključena v septembru 1989, vrednost opravljenih del pa

Posnetek na območju Radomlja 3 smo napravili o tehničnem pregledu opravljenih del in ob prisotnosti različnih strokovnjakov in uradnih oseb ...

blizu 4,5 milijarde din. Komasacija bo zaključena v maju 1989. Na tem območju se trenutno obdeluje le višje ležeče parcele cca 50 ha, medtem ko nižje ležeče obrabne parcele cca 60 ha predstavljajo travniki slav-

skupnosti Ljubljana — Sava in Zveze vodnih skupnosti Slovenije (pravočasno zagotavljanje finančnih sredstev). Kmetijske zemljiške skupnosti Domžale ter sploh vseh zainteresiranih je osnova, na kateri smo doslej, in prepričan sem, da bomotudi v prihodnjem, sproti in v zadovoljstvu vseh reševali skupno problematiko in čim manj krnili kmetijsko proizvodnjo na vseh teh območjih.

To pa ne bo odvisno le od lastnikov kvalitetnih zemljišč, ki bodo le-ta zanesljivo obdelali, odvisno je od ravnanja družbe v celoti, ki bo morala poleg drugega urediti tudi cenovna razmjerja med glavnimi kmetijskimi proizvodi in materiali, potrebnimi za proizvodnjo kmetijskih pridelkov.

Vera VOJSKA

NA PODRUČJU KOPRIVNIČKE OPĆINE DO SADA JE ZEMLJIŠTE KOMASIRANO SAMO NA KATASTARSKOJ OPĆINI KOPRIVNIČKI BREGI

PROTESTI PROTIV NAPRETKA

Podravac voli zemljo iznad svega. Ona je njemu život, perspektiva, budućnost; zemlja je u Podravcu neizmerno blago kojega se on ne želi odrediti, niti u kojem slučaju. Zemlja je za Podravca i nasljede, djedovina i očevina. Kada netko dirne u to bogatstvo, pa bilo ono plodno, rodno ili jalovo, Podravac žestoko reagira. Bilo je tako i u slučaju odluke da se provede prva komasacija u cilju grupiranja zemljišta, njenog uređenja i stvaranja većih površina koje trebaju dati više ploda i roda.

Zahtjev za pokretanje postupka komasacije podnijela je Radna organizacija »Podravka — Poljoprivreda in industrija mesa« Koprivnica u okviru kojega programa je predloženo da se obuhvati zemljište na području Koprivničkih Bregi na površini od 1866 hektara.

Program je bio detaljno razrađen sa svim potrebnim elementima i rješenjima, ali usprkos očekivanjima grupe mještana Koprivničkih Bregi nije bila zadovoljna, a posljedica je bila tužba Upravnog suda SR Hrvatske u Zagrebu.

Ova institucija je glatko odbila tužbu kao neosnovanu, što je značilo da komasaciju valja započeti. Nije to bio napad na poljoprivrednike već odluka da uređeno zemljište bude u službi većih prinosa.

Bregovci se s time nisu pomirili, pa su počeli protestirati na svoj način, mišljenja smo — gnjevno na »podravski način«; uništavali su postavljene signale i ometali mještance, pa je zatražena intervencija radnika Općinskog sekretarijata za unutrašnje poslove. Nije to bila presija već provođenje zakonom reguliranog postupka.

Čak niti to nije bilo dovoljno da se stanovnici Koprivničkih Bregi pomire sa očiglednom činjenicom pa su počeli protesti u vidu neodazivanja svim upućenim pozivima za razgovore i dogovore. Na sreću, prevlado je razum i sejlacu su počeli surađivati, pa su građevinski radovi na komasacijskoj gromadi započeli nakon berbe kukuruza, 1. studenoga 1985. godine. Polovicom toga mjeseca dovršen je postupak tehničke reambulacije, a i komisija za procjenu zemljišta dovršila je svoj posao. Uzimane su u obzir i želje učesnika za smještaj novog posjeda. Na iskaz stanja zemljišta prije komasacije bilo je 123 prigovora koji su se odnosili na obuhvaćenost svih parcela, površinu i vlasništvo.

Valja podsjetiti da su ove odluke imale i »posljedice«: na kućama najgorljivijih poljoprivrednika noću su osvanuli crni flekovi na bijelo boji fasada njihovih kuća. To je zabrinjavalo samo vla-

šnike kuća, jer nije se mislio na te sitne zlobe i »osvetne« pošto se radio ozbiljan posao: grupiranjem zemljišta obavljeno je spajanje četiri parcele u jednu novu tako da je od 8007 parcela poslije obavlje-

sne na tom području izgrađeno je sedam mostova, 11 stepenica, 63 propusta i osam kaskadnih okna.

Svi radovi obavljeni su pod budnim očima stanovnika Koprivničkih Bregi. Oni su bili toliko pažljivi da su sami izbrojili da je srušeno 5.100 stabala i izvađeno 5.500 panjeva ...

Obavljeni komasacijski radovi stvorili su uvjete za razvoj moderne i ekonomične poljoprivredne proizvodnje; najbolji rezultati postignuti su na najlošijem zemljištu.

Prije komasacije na tri rudine bile su livade šeste i sedme klase (više bare, no livade) površine gotovo 300 hektara. Nakon provedenih komasacijskih radova na tim su mjestima oranične površine gdje sada uspijeva kukuruz i pšenica, a proizvodnja je povećana čak za 90 posto.

Provedena komasacija promjenila je i razmišljanja seljaka Koprivničkih Bregi. Oni su počeli napuštati uzgajanje tradicionalnih kultura — pšenice i kukuruza. Zamjenjuju ih uzgojem povrća i industrijskog bilja. Namjernik koji prolazi tim područjem ima utisak da se nalazi u velikom vrtu u kojem rastu kupus, paprika, mrkva, repa i drugo industrijsko bilje.

V. KUZEL

ZBOR PROTIV KOMASACIJE — inicijativu za provođenje komasacije u Prekodravlju poljoprivrednici toga područja nisu prihvatali. Svoje nezadovoljstvo iskazivali su protestnim okupljanjima.

pod trajnom kulturom, troškovi za učesnike te odbici za zajedničke i opće potrebe.

Valja podsjetiti da su ove odluke imale i »posljedice«: na kućama najgorljivijih poljoprivrednika noću su osvanuli crni flekovi na bijelo boji fasada njihovih kuća. To je zabrinjavalo samo vla-

nih radova na ovom području uređeno 2235 novih. Prije komasacije na području katastarske općine Koprivnički Bregi bilo je 6,5 kilometara šljunčanih puteva, a po obavljenim radovima 18,5 kilometara. Zanimljiv je i podatak da je izvođenje detaljne kanalske mreže iziskivalo i izgradnju pripadajućih objekta.

FRANJO CIRKVENEC,
DIREKTOR UPRAVE ZA
IMOVINSKO-PRAVNE
ODNOSE SKUPŠTINE
OPĆINE KOPRIVNICA
I PREDsjEDNIK
OPĆINSKE KOMASACIJE
ONE KOMISIJE

Komasacija nije obećanje

Franjo Cirkvenec s kojim smo razgovarali o do sada jedinoj provedenoj komasaciji na području koprivničke općine rekao nam je da »komasacija ne voli nikakva isprazna obećanja i da je to jedina mjeru za suvremenu poljoprivrednu proizvodnju«. On je optimista glede budućih komasacija na koprivničkom području, ali svojevrsnu »zadršku« čine njegove riječi da će pun pogodak biti postignut ako inicijativa za komasiranje zemljišta dođe do seljaka. Oni trebaju polaziti od saznanja da je taj oblik uređenja zemljišta prvenstveno za dobro veće i kvalitetnije proizvodnje.

ANKETA MED OBČANI DOMŽAL; RAZGOVORI S RADNIM LJUDIMA I GRAĐANIMA KOPRIVNICE

KAKO GLEDATE NA SPREMEMBE V DRUŽBI IN KAJ OD NJIH PRIČAKUJETE?

• V naši družbi potekajo nekateri procesi, ki nas počasi, vendar z gotovostjo približujejo demokratičnejši družbi. Odnosi, ki se spreminja, v ljudeh vzbujajo najrazličnejše ocene, misli, na dan prihajajo dolgoletni presodki, bojazni, mnenja. Nekaj teh mnenj o spremembah, ki tačas potekajo, smo zbrali med občani Domžal, radnim ljudima i građanima Koprivnice.

Katja NOVAK:

Pravzaprav sem o politiki malo poučena. Zdi se mi, da od prihodnosti ni kaj dosta pričakovati, ko je iz dneva v dan slabše. Pri možu, ki je obrtnik — tesar vidim, da ljudje bistveno manj gradijo, tako da dela skoraj ni. O politiki kot takoj pa ni bi mogla govoriti.

Zdravko PETERKA:

Z vso odločnostjo podpiram spremembe, ki v družbi potekajo. Opažam, da ljudje od teh sprememb in demokratičnih procesov doči pričakujejo, samo vprašanje pa je, če bodo ta pričakovanja tudi uresničena. Daleč smo prišli, kot vidite! Nova vlada je zelo prizadetna, na dolgi rok mislim, da bi skupno lahko uresničili cilje po poteh, ki so si jih zamislili. Samo bojim se, da je v konkretnih rešitvah ne bodo — ko bo čas za to — vsi podprli.

Stane SKOK:

Procesi, ki se zadnje čase odpirajo, so nujni, potrebeni in so nedvomno pogoj za normalen, v svet odprt razvoj družbe. Morali bi v spremembe biti hitreje in dosledno odpraviti vsa dogmatika razmišljanja. Globoko se ne strinjam z načinom reševanja kosovskega problema. Ustvarjanje sovražnikov skozi diferenciacijo ne vodi k stabilnim razmeram v naši družbi. Proces, ki je zavzel Slovenijo in Hrvaško bi moral biti po mojem mnenju splošen jugoslovanski proces. Žal še ni!

Mišo PERŠOLJA:

Tudi jaz, kot mnogi drugi, spremembe pozdravljam, saj nas le drugače zasnovano delo vodi naprej. Upam, da se obetajo boljši časi. Vsi pričakujemo veliko od nove vlade. Razmere naj bi se končno začele izboljševati. Reči moram, da je čutiti, da se nekaj premika, vzdušje je boljše, demokratičnost, čeprav ne velika, je že opazna.

Ciril ŠPORN:

Na spremembe v Sloveniji, ki smo jim priča, gledam z odobravljajem in pričakujem, da bi nas vendarje to lahko popeljalo naprej. Z vsem svojim hotenjem upam, da bo proces demokratizacije uspel dosegči že kmalu del ciljev, ki si jih je demokratična javnost postavila. Le to nas lahko v doglednem času pripelja v Evropo. Mislim pa, da bodo že kmalu tudi ostala okolja v Jugoslaviji na isti valovni dolžini.

Cveta ZALOKAR-ORAŽEM:

Spremembam sem naklonjena, četudi sem za prihodnost precej skeptična. Pogoji za uveljavitev duha sprememb pa je v odhodu starih kadrov in prihodu novih moči: ne mislim po letih, po gledanju na državo, družbo in čas. Vsaj doslej nam je manj kalo ljudi s širokimi horizonti. Upam, da časi vodijo v več demokracije — te pa ne bomo dosegli s polnimi ustimi govorjenja o tem. Tisti, s polnimi ustimi o tem, ne vedo, da uveljavitev demokracije definitivno pogojuje tudi njihov odhod oz. sestop.

MARINKO MARKEK, diplomirani pravnik u »Podravki«:

Reformu doživljavam kao ekonomski teret koji se mora podnijeti. Sasvim je izvjesno da će dovesti do smanjenja radnih mesta, odnosno da će nestati njihova sigurnost kao posljedica konkurenčije. Očekujem da će se zbog toga povećati profesionalizam u radu i da će sigurno doći do većeg uvažavanja pravila struke u izvršavanju radnih obaveza. Vjerujem da će se otvoriti nove mogućnosti za inicijativu pojedinaca, i da će se poreznom politikom stimulirati kako proizvodna i uslužna tako i intelektualna djelatnost. Primjerice, u Koprivnici nema institucije koja bi se bavila tzv. poreznim consultingom, a ima potreba za to. Nisu nam iskoristeni ni potencijali u zadružarstvu, pa se nadam a će Općinska konferencija SSO konačno uspijeti progurati ideju o osnivanju omladinske zadruge u kojoj bi se zaposlio dio mladih.

Zelja mi je da reforma omogući osnivanje mješovitih poduzeća i akcionarskih društava u čemu na ovim prostorima imamo i prijeratnu tradiciju te da nam općina, a posebno njena privreda dostigne viši stupanj suradnje sa stranim partnerima. Uz to nade polažemo u to da se politički rječnik potpuno očisti od formulacija bez značenja i da se umjesto toga uvuče duh pragmatizma tj. govori o konkretnim stvarima.

BORO MILIVOJEVIĆ, banjarski radnik:

Kada promatram našu društveno-ekonomsku i političku situaciju mišljenja sam da je osnov svega nastalog u našoj moralnoj krizi. Ni poslije pet godina nisu izvršene potrebne promjene u privrednom sistemu, predviđene društvenim opredjeljenjima zbog čega se politička, ekonomska i socijalna situacija u našoj zemlji pogoršava. To ukazuje na to da su i dalje prisutni jaki otpori tim promjenama. U poziciji zaposlenoga opravdano rogoborimo na enormna opterećenja za opću i zajedničku potrošnju, ali kao građani s druge strane odmah se nakostriješimo ako se pokuša dirnuti u uspostavljena prava. Tu se neophodne promjene. Promjene očekujem i kod rasterećenja privrede, jer je jasno da ovako ubogaljena ne može nositi ogroman teret svih mogućih davanja, osim da ih kao trošak neprekidno ugrađuje u cijene svojih proizvoda. Privreda koja je gotovo bez vlastitih sredstava sve više koristi vrlo skupa sredstva banaka i to je doveđe do enormnih troškova za kamate. Sve to ugrozovalo je jednu od najviših inflacija u svijetu, a koju bi u reformi morali smanjiti.

Prvi potezi vlade ukazuju na neke suštinske promjene, ali ipak u ovoj godini ne očekujem bitne pomake nabojne. Međutim, u nekoliko rednih godina uz razum, rad i red, uz puni angažman sviju, mogli bismo pomalo hvatati pobjegli evropski vlak.

SANDRA LEVAK, učenica Centra za odgoj i usmjereno obrazovanje:

Selo nam propada, ima mnogo staračkih domaćinstava, a mlađi se ne žele baviti poljoprivredom jer njen status nije dobro riješen. Reforma bi to trebala izmjeniti. Uz to trebala bi svakom čovjeku omogućiti normalnu ekonomsku egzistenciju, jer ako nismo zadovoljni time, javljaju se nejedinstvo i nemiri. Mlađi se moraju trgnuti; izgubili su svoju revolucionarnost i pustili da ih se vuče, a to ne valja. Ova promjena ne zavisi samo od mlađih nego i od cijelog društva.

Mlađi se pitaju kako da ispravimo to što se godinama krivo radi. Neki i pokušavaju, ali stari koče, ne žele se maknuti sa svojih pozicija. To bi u reformi trebalo promjeniti, i pustiti mlađe koji imaju volje i znanja da dodu do izražaja. Nadam se da će doći do promjena i u sistemu školovanja, te stipendiranja učenika i studenata.

Nedopustivo je da neki talenitirani učenik ne nastavi školovanje samo zato jer nema novaca za fakultet.

Mjere reforme bi morale također zaustaviti sadašnji preveliki odliv mlađih školovanih stručnjaka i znanstvenika, jer taj takozvani odliv mozgova košta daleko više nego njihovo pravilno nagradivanje.

BOŽO BUNIĆ, VKV električar:

Mislim da na sva rukovodna mjestra moraju doći "čistici" kadrov, neopterećeni dosadašnjom politikom, koji će raditi svjesno i savjesno i da u kadrovskoj politici moramo napustiti dosadašnje rotacije s funkcije na funkciju. Neophodno je da privreda vode stručnjaci i da se Savez komunista ne upliče u to. Očekujem jedinstvo u Savezu komunista; kao radnika mebole sadašnja strujanja, svađe, sukobi i zatvaranja u općine i republike. Želim više otvaranja prema susjedima i prema razvijenim stranim zemljama, zatim napredak tehnologije jer smo na tom području jako zaostali. Iako znam da to nije jednostavno očekujem da konačno zaustavimo inflaciju i da počнемo živjeti od rada, da manje izdvajamo za državu, a više sredstava da ostaje privredi.

Stalo mi je i do toga da se poveća odgovornost za sve što se radi i govori, a ne da nam se događa da se na kongresima, mitinzima, različitim sastancima, u novinama, iznose neargumentirane činjenice, a da se za to ne odgovara.

Očekujem da i u novinarskom dođe do zajedništva i jedinstva i da političke snage nemaju takav utjecaj na pisarne riječ kao sada. Socijalizam smo počeli dobro graditi i smatrati da to moramo nastaviti i da reforme moraju krenuti u tom pravcu.

KATARINA VULJAK, advokat:

Kao pravnik očekujem i težim da se konačno uspostavi pravna država u kojoj će značajnu ulogu imati i nezavisno odvjetništvo. Nadam se da će novi propisi dovesti i do stabilne materijalne i društvene pozicije odvjetništva. Optimista sam po prirodi i vjerujem da će mlađi ljudi, stručni, obrazovani, novim mjerama poboljšati materijalno stanje cijelog društva. Jer ako je društvo siromašno, onda su siromašne i naše stranke i ne mogu platiti posao koji stručno i pošteno obavim.

Nadam se da će se stimulirati privatna inicijativa i da će očekujem da konačno zaustavimo inflaciju i da počnemo živjeti od rada, da manje izdvajamo za državu, a više sredstava da ostaje privredi.

Nadalje mislim da se mjeđureformne moraju više okrenuti čovjeku i njegovu življenu. Ne da se bavimo time koliko ćemo dnevnicu solidarnosti izdvojiti i jačamo tzv. "socijalu", nego da stvorimo uvjete da radnik sa svojim normalnim radom i rezultatima osigura dostojni život; ne da on svakodnevno brine koliko rastu cijene i hoće li ih plaća dostići, nego da radi. Inače sam optimista i vjerujem da ćemo moći svladati ovu krizu, samo je šteta da se s njom nismo uhvatili u košta ranije kada smo imali povoljnije uvjete za to.

Očekujem da i međunarodni odnosi budu bolji, da ima više uvažavanja i tolerancije.

Razgovarala: J. LAKUŠ

KATARINA LONČARIĆ, KV radnica u Tvornici obuće »Sloga«:

U posljednje vrijeme u »Slogi« radimo više no ikada, zaposleni su nam svi kapaciteti, a veliki dio proizvodnje plasiramo u zemlje zapadne Evrope. Ipak poslujemo na granici gubitaka, osobni dohoci su nam niski, akumulacija gotovo nikakva. To bi trebalo što prije promjeniti, a ne da se promjene dugi navajavaju a ništa se bitnije ne događa.

Nedavno su nam carine na uvozni repromaterijal smanjene, ali samo za jedan posao, pa to zapravo nije nikako rješenje. Cijela grana obućarstva i tekstilne industrije u zemlji moralna bi dobiti drugačiji položaj, više povlastica, jer ostvaruje devize i visoku produktivnost rada.

Nadalje mislim da se mjeđureformne moraju više okrenuti čovjeku i njegovu življenu. Ne da se bavimo time koliko ćemo dnevnicu solidarnosti izdvojiti i jačamo tzv. "socijalu", nego da stvorimo uvjete da radnik sa svojim normalnim radom i rezultatima osigura dostojni život; ne da on svakodnevno brine koliko rastu cijene i hoće li ih plaća dostići, nego da radi. Inače sam optimista i vjerujem da ćemo moći svladati ovu krizu, samo je šteta da se s njom nismo uhvatili u košta ranije kada smo imali povoljnije uvjete za to.

Očekujem da i međunarodni odnosi budu bolji, da ima više uvažavanja i tolerancije.

PREDSTAVLJAMO VAM KULTURNO USTANOVU:

Knjižnica Domžale – kulturni hram

Pravijo, da o kulturnem utriju v določenem kraju in o njegovem odnosu do kulture, lahko sodimo zlasti po tem, kako ima urejeno knjižnico. In če to drži, potem smo lahko v Domžalah prav zadovoljni. Tradicija knjižničarstva je v kraju že dolga, saj je prva knjižnica delovala že pred več kot 80 leti. Vseskozi je bila v prizadetih rokah različnih zanesenjakov (kot je bila na primer Marija Privšek), društvo, od leta 1968 pa je delovala v okviru Dělavske univerze. Pred letom dni pa se je osamosvojila

zira najrazličnejše prireditve, vođi Likovno razstavišče Domžale, pripravlja razstave, odpira je videoteko, pomaga pri izdajanju katalogov, načrtov pa je še veliko.

Odločili smo se, da v skupni stevilki predstavimo ta kulturni hram in njegovo poslanstvo.

V knjižnici je zaposleno 11 delavcev, po izobrazbeni strukturi in usposobljenosti delavcev pa sudi med najboljše. V okviru Knjižnice Domžale poleg osred-

V domžalski knjižnici je bralcem na voljo več kot 60.000 knjig in revij ...

in tako so Domžale pridobile prvo profesionalno institucijo s področja kulture. Odločili smo se, da jo bomo razvijali kot kulturni center, torej kot ustanovo, okoli katere se odvija celotno kulturno življenje v občini.

Tako Knjižnica Domžale poleg osnovne dejavnosti opravlja tudi vse več drugega dela: organi-

Izposojevališče v Mengšu

Med tistimi, ki smo jim v zadnjih letih posvečali večjo pozornost je tudi izposojevališče v Mengšu. Pridobili smo nove prostore, tako da zdaj knjižnica deluje na 160 m, ponovo je otprta dvakrat tedensko, vse to pa se odraža tudi na skoraj 20% porastu obiska v letu 1988. Tako si je 622 članov lani izposodilo preko 8000 knjig.

nje delujeta še izposojevališči v Mengšu in Morevčah ter enote potujoče knjižnice v Radomljah, Krašnji, Dobu in na Trojanah.

Knjižnica Domžale razpolaga z okoli 66000 enotami knjižnega gradiva, 650 kasetami pravljic in psemic za otroke, pred kratkim pa je začela z delovanjem tudi videoteka, ki bo imela konec maja že okoli 250 video kaset.

med domaćim in tujim leposlovjem in strokovno literaturo, ki je v zadnjih letih dajejo velik poudarek. Na Pionirskem oddelku čekajo knjige najmlajše, tam so tudi kasete, kotiček s knjigami za stare (pomoč pri vzgoji), igralnica ter čitalnica z revijami za otroke in mladino. V knjižnici je tudi časopisni oddelek, ki trenutno ponuja preko 160 naslovnih domaćih in tujih časopisov. Za tiste, ki želijo študirati, pa je na voljo študijska čitalnica. Poleg tega so v prostorih knjižnice razstavljene tudi slike domžalskih akademskih slikarjev, ki so jih ti poklonili knjižnici.

Na oddelku tudi razstave, pravljicne urice, počitniški program, projekcije videofilmov, srečanja z avtorji... Takšnih prireditve je bilo lani okoli 170. udeležilo pa se jih je okoli 8500 obiskovalcev. Postavljajo tudi stalno knjižno uganko meseca, otroci pa sami predstavljajo svoje najljubše knjig.

Usvajanje računalništva v knjižnici

Kot prva splošno-izobraževalna knjižnica v Sloveniji je dom-

žalska knjižnica pričela z računalniško vodenim poslovanjem. Skupaj z Inštitutom Jožefa Štefana so pripravili program vodnja izposoje in v mesecu decembru je po večmesečnih pripravah delo steklo. Tako so v računalnik vnesli vse knjižnico građivo, člane knjižnice in si tako občutno poenostavili delo. Računalnik odslej vodi vse statistike (obisk, izposoja, nabava) ažurno na svojo knjižnico.

lahko terjajo zamudnike, možno pa je tudi dajati informacije o građivu, s katerim razpolaga knjižnica.

Glede na uspehe in napredek, ki ga je v zadnjih letih naredila Knjižnica, vsi skupaj lahko samo upamo, da bo posluh družbe in skupnosti, ki ji je ta ustanova namenjena, še v naprej takšen, da bomo lahko ponosni na svojo knjižnico.

MARIJAN ŠPOLJAR, POVJEŠNIČAR UMJETNOSTI I KUSTUS GALERIJE KOPRIVNICA O DVANAESTOGODIŠNJEM RADU I BUDUĆNOSTI GALERIJE

Pluralistička otvorenost – poticaj za Galeriju

• Više od deset godina je prošlo od otvaranja Galerije Koprivnica. Ne samo tada več i danas, pogotovo s obzirom na broj stavnika, Koprivnica je jedan od rijetkih gradova u Hrvatskoj koja ima ovakav tip galerije – otvorene suvremenim trendovima u likovnoj kulturi. Kakva su iskustva?

— Telegrafski opisana »povijest« naše Galerije izgledala bi ovako: otvorena je krajem 1977. godine u adaptiranim prostorima bivše banke gradene početkom stoljeća. Od prvog dana djeluje u sastavu Muzeja grada Koprivnice, godišnje organizira 9 do 15 izložaba i akciju, ima relativno kontinuiran i čvrst programski profil. Nastala je u vrijeme u kome su se skladno poklopile infrastrukturne ambicije jednog privredno zahutaloga grada i dalekosežnog planiranja njegovih tadašnjih privrednih političkih i kulturnih poslenika. Pa, mada je dijelom sigurno trebala služiti kao kulturni ukras politihokratskoj samovrijesti, mora se priznati da je njezin antilokalistički program vrlo brzo prihvatio kao stvaralački najispravniji. Prema tome, osnova je njezine programske orientacije bila da se otvoru recentnim istkustvima i suvremenim pojavama u umjetnosti: u dvadesetak godina postojanja nastojala je pratiti i zabilježiti, ali i anticipirati trendovske potiske. S druge strane, smjerala je da profil svoje djelatnosti ne podredi samo usko likovnim izložbama, nego da organizira i različite akcije koje su doticale rubna područja umjetnosti, da problematizira pojedine aktualne kulturne probleme i da aktivno djeluje u socijalnom prostoru.

• Osim prezentacije stvaralaštva podravskih umjetnika, starije i novije generacije, osjeća li

se potreba da se Galerija okreće i umjetnicima visoke umjetničke vrijednosti? Kolkto stoji izložba jednog reprezentativnog umjetnika?

— Neovisno od toga da li formulacija vašeg pitanja sadrži i mišljenje da takvih »visokih umjetničkih vrijednosti« nije bilo, moram reći da mi nikada ni nismo inzistirali na sakrosantnim likovnim veličinama. Prvo, nastojali smo kritičkim izložbama dovesti u pitanje sve što je tradicionalno i općeprihvaćeno, a drugo, činilo nam se da nema potrebe ponavljati ono što već, manje-više s uspjehom, rade jači galerijske ustanove u nas.

Slažem se, doduše, da je možda došlo vrijeme da se u konceptu preferiraju i naši najznačajniji umjetnici, osobito sada kad smo završili »obradu« domaćih starijih slikara i kipara. Za to, konačno, postoje i interes publice, ali i interes za pokroviteljstvo, na što danas osobito moramo poziti. Novac, dakle, nije bio razlog za odsustvo takvih izložbi jer su, osim nekih iznimaka, zahtjevi renomiranih umjetnika manji od nekih umišljenih veličina!

• Čuvajući svoju osnovnu namenu, izlagajući aktivnost, Galerija se ipak u praksi potvrdila i kao polivalentni prostor a u tom smislu prvenstveno okrenuta mladima. Interesi su različiti?

— Osim što smo izlagali mlaude i što je većina naših posjetitelja mlađa publike, profil naših programa također je nastao biti mlađenčki. U tom smislu inicirali smo prije pet-šest godina otvaranje polivalentnog omladinskog prostora u zgradbi Galerije s osnovnom namjerom

da stvorimo mjesto otvorene i stvaralačke komunikacije koji bi s vremenom prerastao u jedan pravni organizam kulturnog centra, kao radionicu ljudskog duha. Takav je prostor funkcionalno do prije dvije-tri godine, a onda se usaglio, uglavnom iz dva osnovna razloga: zbog mačehinskog odnosa ugostiteljske organizacije s kojom smo išli u suradnju i zbog fizičke nemogućnosti male ekipe da opsežni program realizira u željenoj mjeri. Ipak, dvadesetak rock-koncerata, desetak monodrama, veći broj projekcija filmova, tribina, igraonica i drugih sadržaja pokazali su da se može, ako se hoće.

• U Koprivnici je više galerija, uključujući i okolicu, pa stoga pitanje: kakva je uloga središnje Galerije o kojoj je riječ naspram ostalih galerijskih i manjih prostora?

— Galerija Koprivnica nema namjeru da bude neka matična institucija, ne samo zato što se, osim u slučaju »Podravkinske galerije i ne radi o drugom nego o programskom diletantizmu tih »galerijskih prostora«, nego i zato što ne želi da svoju institucijsku prednost nametne kao arbitražnu obavezu.

• Između ostalih svojevremeno su predstavljeni i mladi slovenski umjetnici. U Domžalamu su predstavljeni naši naivci. Da li je to jedini vid suradnje?

— Da se pogrešno ne shvatiti osim što smo izlagali »domaće umjetnike često smo prezentirali i umjetnike iz drugih nacionalnih i kulturnih sredina. Pri tome smo se, dakako, rukovodili samo principima zanimljivosti i kvalitete, a ne nikakvim jeftinim sentimentalnim ili prigodni-

čarsko-političkim razlozima. Na toj liniji bili su i naši česti kontakti sa slovenskom, osobito ljubljanskim likovnim sredinom. Tako je prije dvije-tri godine kritičar Igor Zabel predstavio osmero, trenutno možda najznačajniji slovenski autori: slikare Bernarda, Šušnika, Salamuna, Logara, Kapusa i kipare Vodopivca, Kemperla i Dubu Sambolec. Također smo imali i izložbu »Grafički trenutak Slovenije«, pa grupu ljubljanskih i mariborskih autora u sklopu izložbe »Kontrolirana gesta« te niz slovenskih autora (slikara, kipara, fotografa i drugih) na pojedinim skupnim i problematskim izložbama. Žao mi je da do sada nismo, uglavnom iz finansijskih razloga, uspjeli prezentirati i pokreni »Neuve Slowenische Kunst«.

• Slici je prije svega mjesto na zidu, a zidovi naše Galerije nisu baš popunjeni posljednjih mjeseci. Zašto?

— Možda je to samo privid, jer našu uobičajenu izložbenu kvotu još uvijek uspijevamo zadržati. Složio bih se, međutim, s jednom drugom konstatacijom koja ukazuje na presahnuće dinamizma: u posljednje vrijeme i sam uočavam stanovitu rutinu i kao posljedicu umjetnosti i kiparstva.

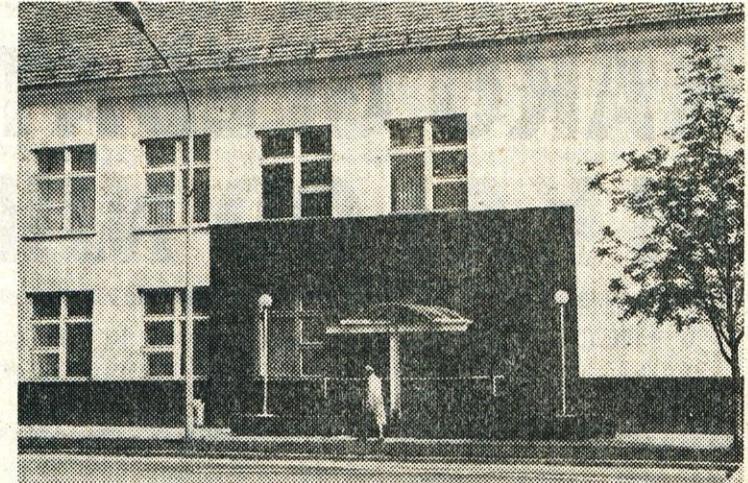
— Da se pogrešno ne shvatiti osim što smo izlagali »domaće umjetnike često smo prezentirali i umjetnike iz drugih nacionalnih i kulturnih sredina. Pri tome smo se, dakako, rukovodili samo principima zanimljivosti i kvalitete, a ne nikakvim jeftinim sentimentalnim ili prigodni-

novi, drugačiji galerijski prostor. On bi morao biti manji, suvremeniji, lociran tik uz trg, na razini prizemlja, sa izravnim prilazom s ulice i s programom koji bi bio dinamičniji, fleksibilniji. To govorim i zbog toga što računam na obnovu muzeja u kojem bi se trebalo naći veći galerijski prostor sa stalnom izložbom ili većim i zahtjevnijim likovnim programima. To ne bi značilo paraleriziranje programa i kapacitetu, nego samo jasniju i operativniju rad. Dakako, Galerija bi i dalje trebala zadržati svoj bitno eksplikativni i nedogmatički karakter što, dakako, nije sinonim za dezorientirano vrludanje ili slučajno programsko usmjeravanje. Ako je takva politika relativno dobro funkcionalna u vremenima umjetničke jednobačnosti i trendovskih dominacija, onda u vrijeme pluralističke otvorenosti ona može naći svoje potpuno opravdanje.

I. PETERLIN

Na snimci D. Rendića: Marijan Špoljar

Iz nekdanje osnovne škole je Kulturna skupnost Domžale pridobila občini in kraju ustrezne pogoje za delo knjižnice.

Kakšna je razlika med knjižnico nekdaj in danes — smo povprašali knjižničarko MARIJO ZUPANC, ki v domžalski knjižnici dela že 23 let in je za svoje požrtvovalno delo letos prejela tudi bronasto Kerstnikovo priznanje, ki ga podeljuje Kulturna skupnost Domžale. Takole je odgovorila:

— Razlike so na vseh področjih. Do pred nekaj let nazaj sva v knjižnici delali le dve delavki, zato je bila tudi veliko manj odprta. Trenutno je odprta preko vsega dneva, v kratkem pa jo bomo odprli tudi v petek popoldne in morda celo v soboto. V začetku smo delali v enem prostoru z okoli 40 m, potem pa smo se širili vse do sedanjih 1000 m. To nam in bralcem veliko pomeni. Tudi bralci so se spremili. Postajajo vse bolj zah-

tevni, njihove želje so vse večje in pošteno se trudimo, da jim ustrežemo in pomagamo. Neprimerljiva je tudi skrb širše družbene skupnosti (kulturnikov, občine, DPO, krajevne skupnosti) za naš razvoj in napredek, zato so tudi rezultati takšni, da smo namenje lahko ponosni. Včasih smo hodili gledat druge, zdaj pa drugi hodijo gledat nas. In prijetno je delati v takšni knjižnici.

lahko terjajo zamudnike, možno pa je tudi dajati informacije o građivu, s katerim razpolaga knjižnica.

Glede na uspehe in napredek, ki ga je v zadnjih letih naredila Knjižnica, vsi skupaj lahko samo upamo, da bo posluh družbe in skupnosti, ki ji je ta ustanova namenjena, še v naprej takšen, da bomo lahko ponosni na svojo knjižnico.

VRHUNSKI ŠPORT V OBČINI DOMŽALE:

V MNOGIH ŠPORTIH NEKAJ POMENIMO!

Telesna kultura se v občini Domžale razvija v 3 smereh:

- na področju množičnosti, športno rekreativnem tekmovanju ter delovanju šolskih športnih društev
- v tekmovanjem športu — v tem sklopu so vse športne panoge, ki so vključene v redni ciklus tekmovanj v organizaciji strokovnih zvez
- v vrhunskem športu, za katerega lahko rečemo, da ga ni veliko, vendar tudi tem maloštevilnim vrhunskim in perspektivnim športnikom ne moremo zagotoviti potrebnih finančnih sredstev.

Za telesnokulture organizacijske in društva so vrhunski in perspektivni športniki tako ponosni in tudi bremeni, dokler jih republiške strokovne zveze ne vzamejo v svoje okrilje in jih sofinancirajo iz skupnega republiškega programa. Pestrost posameznih panog v vrhunskem športu je posledica dolgoletne tradicije ali pa se panoga ševed pojavlja. Pridobitev statusa ali perspektivnega športnika ni lahka, saj so kriterij vsako leto stržljivi, tako se vsako leto preverjajo uspehi in neuspehi ter se ocenjujejo doseženi rezultati. Nihanja v posameznih kategorijah so prisotna, mnogi perspektivni športniki ne dosežejo statusa vrhunskega športnika, temveč se izgubijo v povprečnosti udeležencev tekmovanega športa. Samo najvzajnejši uspejo v napredovanju, dokazovaju, ter s svojim delom zadrže status vrhunskega športnika do konca svoje športne poti.

Predstavili vam bomo vrhunske in perspektivne športnike za leto 1989 ter telesnokulture organizacije oziroma društva iz katerih izhajajo:

Konjeništvo, preskakovanje zaprek

Matjaž Čik zvezni razred 2. mesto ekipo državnemu prvenstvu Novi Sad, Aco Slavić zvezni razred 2. mesto ekipo državnemu prvenstvu Novi Sad, Tekmovalca sta člani Konjeniškega kluba Biotehnične fakultete Krum-

perk. Klub letos praznuje 10-letnico obstoja in že vrsto let med vodilnimi klubji v Jugoslaviji v disciplini preskakovanje zaprek. Člani Konjeniškega kluba Krumperk že vrsto let osvajajo naslove slovenskih in jugoslovenskih prvakov ter so se stavni del jugoslovenske države reprezentance.

Košarka

Boris Gorenc in Zoran Svetek sta perspektivna športnika

predlagal strokovni svet Košarkarske zveze Slovenije. Sta člani Košarkarskega kluba Domžale in člani kadetske in mladinske republiške selekcije. Košarkarski klub Domžale bo kmalu praznoval 40-letnico uspešnega dela ter uspešno tekmuje v I. slovenski ligi. V letu 1988 je mladinska ekipat Košarkarskega kluba Domžale osvojila 2. mesto v kategoriji mladincev na prvenstvu SFRJ.

Atletika, kraljica športov, ima vse več priznancev v Domžalah, kjer je že močno atletsko društvo, tudi z vrhunskimi tekmovalci. Društveni delavci so v kratkem razmaku organizirali dve pomembni atletski prireditvi v krosu. Obe — Kros Dela in Kros Dnevnika sta lepo uspeli.

— kadeta, ki ju je predlagal strokovni svet Košarkarske zveze Slovenije. Matjaž Cimperman in Janko Narat sta perspektivna športnika — mladinc, ki ju je

Violeta Mordej zvezni razred 1. mesto na državnem prvenstvu v Titovem Velenju. Violeta je članica državno-kotalkarskega

Kotalkanje

SINIŠA NEMEC, rvački reprezentativac

DVA PUTA NAJBOLJI U ZEMLJI

Poslije duljeg vremena Koprivnica je ponovno dala jednog rvačkog reprezentativca koji će, nadamo se, podsjetiti na ljepše dane rvačkog sporta koji u ovom dijelu Podravine ima bogatu tradiciju. Riječ je o **Siniši Nemecu** koji je na kadetskom i juniorskom prvenstvu Jugoslavije (do 18 godina) osvojio prvo mjesto i postao reprezentativac države u kategoriji do 48 kilograma.

— Nisam očekivao da ću uopravo ove godine postići svoje

najveće uspjehe u konkurenčiji juniora. Međutim, uspjelo mi je da budem najbolji u svojoj kategoriji na saveznom i republičkom prvenstvu tako da sam postao reprezentativac. Imao sam i svoj prvi nastup u Bugarskoj gdje je sudjelovaо veći broj omladinaca iz SSSR-a, Turcije, Rumunjske i još nekih zemalja i u svojoj kategoriji osvojio šesto mjesto. Zadovoljan sam svojim prvim reprezentativnim nastupom, ali možda sam mogao postići i bolji plasman — rekao nam je Siniša.

Neka sportska imena ostaju neizbrisiva u sjećanju svih onih koji vole određenu sportsku dis-

BISERKA TOMAŠEK, bivša rukometna reprezentativka

ZASLUŽAN SPORTAŠ JUGOSLAVIJE

ciplinu. Među njima je i **Biserka Tomášek** bivša koprivnička rukometnica koja je sa ženskim sastavom »Podravke«, prije nešto više od 20 godina, osvojila dva naslova prvaka Jugoslavije.

— Sada kada se sjetim, učini mi se da je sve to neponovljivo san koji je protekao vrlo brzo, a ipak ostavio duboke tragove. Uz dva osvojena državna prvenstva s »Podravkom«, bila sam 76 puta državna reprezentativka, sudjelovala na svjetskim prvenstvima i raznim turnirima uz

Moto kros je kot panoga avto moto športa v naši občini zelo razvita, saj je v AMD-FAM Lukovica več vrhunskih tekmovalcev, državnih, republiških in drugih prvakov. Zelo dolg je spisek odličij, ki so jih doslej osvojili tekmovalci tega zelo uspešnega društva.

Zadnji nastop je bil na domačih tleh v Dobu, na stezi Močilnik. V močni konkurenči je zmagal domačin JANEZ JUHANT.

Simona Škarja, zvezni razred 1. mesto športno plezanje, državno prvenstvo OSP.

Alpinizem je v občini Domžale ena najkakovostnejših športnih panog. Silvo Karo in Janez Jeglič sta člani Planinskega društva Domžale, Simona Škarja pa člana planinskega društva Janez Trdina Menges. Silvo in Janez sta udeleženca mnogih odprav takoj v Himalajo kot v osrednjem visokogorstvu. Sta prejemniki visokih priznanj Planinske zveze Slovenije in Jugoslavije ter drugih odličij.

Alpsko smučanje
Barbara Brlec je mlada perspektivna športnica, članica reprezentance SFRJ za slalom veleslalom, smuk v mladinski kategoriji. Barbara je članica Smučarskega društva Domžale iz katerega je izšlo že več kvalitetnih tekmovalcev v alpskem smučanju.

Strelstvo ima v občini Domžale že daljšo tradicijo, saj imamo poleg Strelške družine Domžale tudi zelo uspešno Strelško družino Bratov Kotar v Trzinu.

Alpinizem
Silvo Karo je zaslужni športnik, v letih 1980–1988 je dosegel 20350 točk, dvakrat je potrdil mednarodni razred in trikrat zvezni razred. Janez Jeglič, mednarodni razred, kopni vzpon VI plus 1343 točk ledeni vzpon V plus VI 823 točk.

Cestno hitrostni motociklizem
Martin Šraj, 1. mesto državno prvenstvo v razredu 250 cm Gregor Gorec 1. mesto državno prvenstvo v razredu 175 cm. Janez Pintar, izredni rezultati v

mednarodnem tekmovanju, Rok Kreč 1. mesto v državnem prvenstvu razreda do 50 cm. Vsi so člani Avto moto društva Domžale ter člani Zvezne organizacije za tehnično kulturno Domžale. Avto moto društva niso člani Zvezne telesnokulture organizacije, zato je udeležba telesne kulture izredno majhna (zagotavljamo zavarovanje in del športne hranine).

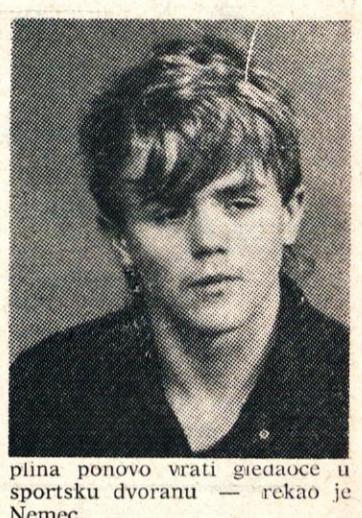
Večino sredstev morajo tekmovalci zagotoviti sami oz. društva. V občini Domžale žal nimamo pogovoj — objekta za razvoj motociklizma. Avtomoto Domžale je v letu 1988 organiziralo državno prvenstvo v cestnohitrostnih dirkah in sicer na Grobniku.

Moto kros

Bernard Urbanija je dosegel 1. mesto na državnem prvenstvu v kategoriji do 125 cm. Je član AMD-FAM Lukovica in že nekaj let eden najboljih motokrosistov v Jugoslaviji v tej kategoriji.

Za moto-kros velja ista ugovovitev kot za cestno hitrostne dirke: premajhna udeležba družbenih sredstev ter velika požrtvovalnost in samofinanciranje tistih, ki jih ta šport navdušuje.

M. GORZA

plina ponovo vratil gledače u sportski dvoranu — rekao je Nemeć.

Mogu li se očekivati ovakvi uspesi i u seniorskoj konkurenčiji?

— Vjerujem da mogu nastaviti s ovakvimi uspjesima i u konkurenčiji seniora, naravno nakon što steknem pravo nastupa, jer rvanje je sport u kojem pronalazim veliko zadovoljstvo. Isto tako želim naglasiti da sam razočaran što rvanje u Koprivnici više nije toliko popularno kao nekada, ali ja ću nastojati, s još nekolicinom darovitih mladih rvača da ova sportska disci-

ZLATKO KAVUR, reprezentativac Jugoslavije u preponskom jahanju

SPORTAŠ U PRAVOM SMISLU RIJEĆI

Koprivničanin **Zlatko Kavur**, reprezentativac Jugoslavije u preponskom jahanju, uz sportske rezultate koje postiže daje i veliki doprinos razvoju ovoga sporta u Podravini. Svojim nastupima za KD »Ivo Lola Ribar« (Koprivnica-Križevci) osvojio je mnoga prva mjesta, ali jedan trofej ostao mu je u posebnom sjećanju. Nije ga dobio za plasman več za jedan humani i sportski odnos, jer je korektnost pretpostavio natjecateljskom uspjehu. Evo što nam je rekao:

— Sretan sam i ponosan što sam 1985. godine na proglašenju najboljih sportaša Jugoslavije u zagrebačkom hotelu »Esplanade« dobio »Trofej fair-play Vladimir Orešković« koji se dodjeljuje svake godine. Naime, na prvenstvu Jugoslavije u slovenskom mjestu Šentjerneju ja sam pristao, nakon što sam već osvojio prvo mjesto, da svoje sposobnosti pokaže i Matjaž Čik iz Krumperka koji je na prvenstvu zakasnio zbog kvara na transportnom vozilu. Moj sportski protivnik je ukazanu priliku

sudjelovanje reprezentacija SSSR-a, Madarske, Čehoslovačke, Rumunjske i DDR-a, »kremne« evropskog ženskog rukometata. Tih godina koprivnički ženski rukomet imao je nekoliko vrlo kvalitetnih igračica, što je i doprinjelo osvajanju prvenstva Jugoslavije. U sastavu su tada nastupale: Ana Kraševac, Ana Samariža, Zrinka Biondić, Ana Knežević, Andela Belec, Ružica Pobi, Biserka i Zvona Šestak i još neke mlađe igračice. Kada bih opet imala priliku da

biram sport kojim ću se baviti odabrala bih rukomet. Danas »Podravka« ima drugoligaški sastav koji nema dovoljno kvalitetnih igračica, a bez toga nema uspjeha u sportu, pa ne prvoligaškog natjecanja — rekla je Biserka Tomášek.

Valja istaći da je Biserka Tomášek zaslужni sportaš Jugoslavije,

da je sedam godina bila članica državne reprezentacije i da je za RK »Podravka« odigrala stotine i stotine utakmica i postigla isto toliko zgoditaka.

— Vjerujem da mogu nastaviti s ovakvimi uspjesima i u konkurenčiji seniora, naravno nakon što steknem pravo nastupa, jer rvanje je sport u kojem pronalazim veliko zadovoljstvo. Isto tako želim naglasiti da sam razočaran što rvanje u Koprivnici više nije toliko popularno kao nekada, ali ja ću nastojati, s još nekolicinom darovitih mladih rvača da ova sportska disci-

jenost, a posebno u korektnom odnosu prema protivniku — rekao je Kavur.

KOPRIVNIČANI BI ŽELJELI VIŠE KVALITETE U SPORTSKIM DISCIPLINAMA

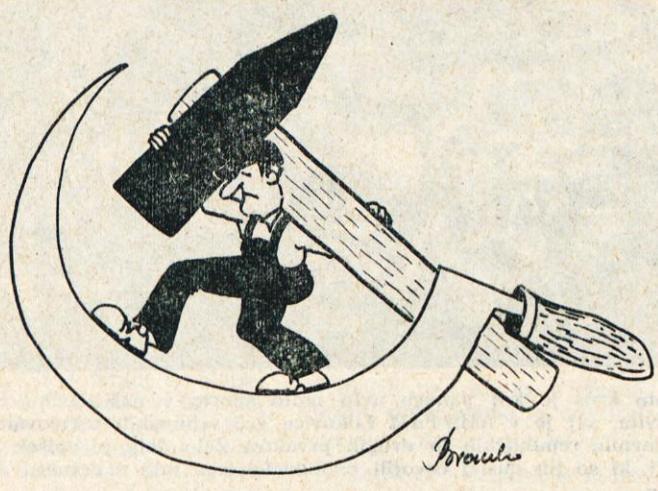
Vrhunski sport — daleka prošlost

Kad je riječ o koprivničkom vrhunskom sportu onda se može govoriti o samo jednoj disciplini — kuglanju, te o pojedinima iz rvanja i preponskog jahanja. Naime, jedini prvoligaški sastav čine kuglačice Podravke koje se već dvije godine natječu u Prvoj saveznoj ligi, dok se u samom vrhu pojedinačnih nastupa nalaze rvač Siniša Nemeć (juniorska konkurenca) i Zlatko Kavur dugogodišnji reprezentativaci i učitelj mlađih na tjeceljima u preponskom jahanju.

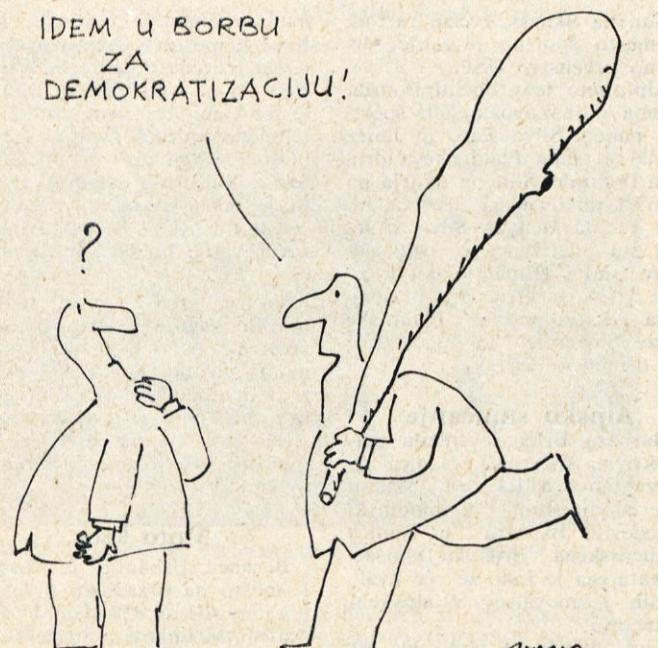
Valja se podsjetiti da je Koprivnica svojevremeno bila znatno zastupljena među najboljim sastavima jugoslavenskog sporta, u prvom redu ženskom rukometu, gdje je dvije sezone bila prvak države, dala nekoliko rukometnih reprezentativki, sudjelovala u evropskom kupu i time u koprivničkom rukometu ispisala najljepše stranice njegove povijesti. Sada su »Podravka-Siće« drugoligaški sastav koji se nastoji vratiti u prvoligaško društvo, ali za sada bez uspjeha.

Osim ženskog rukometa Koprivnica je imala u prvoligaškoj konkurenци i rvački klub i dugu tradiciju rvačkog sporta; na koprivničkim strunjama nastupali su najveći majstori ove discipline u jugoslavenskim i svjetskim razmjerima. Međutim,

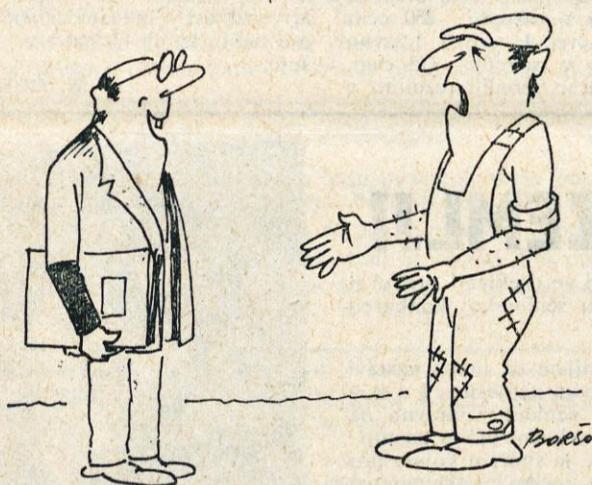
M. KVAKARIC

IDEJ U BORBU
ZA
DEMOKRATIZACIJU!

Ivan HARAMIJA — HANS

— Pa, kako je?
— Živim pod svaku cijenu!

Tomislav BORŠO

Zdenko PUHIN

ZAKLJUČEK TEDNA UPOKOJENCEV

Zveza društev upokojencev Domžale vabi upokojence in občane ter mladino na zaključek Tedna upokojencev.

Na zaključku se bomo zbrali v soboto 27. maja 1989 ob 20. uri v stari kino dvorani in poslušali pevke in pevce ženskega in moškega pevskega zbora Društva upokojencev Domžale in kot goste člane Stobljanskega okteta.

Pridite in prisluhnite slovenskim narodnim in umetnim pesmim!

ZVEZA DRUŠTEV UPOKOJENCEV
OBČINE DOMŽALE

META POMET:

NAŠE DOMŽALSKIE SKRBI

Potem, ko bi mi najrajiš dodellili gorjačo rokovnjačo, sem se tega tako zelo ustrašila, da sem takoj spet sedla k pisarji. Veste, prava umetnost je, če zna človek kdaj tudi zgovorno molčati. Mislim sem sicer, da bom v znak zahvale, ker sem utihnila, prejela zlati slaminik, saj bi me mnogi radi videli v kakšnem kotu s priznanjem v roki. Toda v navalu priznanj, odlikovanj, medalj, redov, plaket, ki vsako pomlad rastejo na vseh nivojih in v vseh dejavnostih, mi golo predlaganje (v znaku spoštovanja do ne dela), kar bolj prav pride. Jasno je, da je naša družba glede na svojo uspešnost, prodornost, inovativnost in pridnost, v samem svetovnem vrhu po številu in vrstah priznanj. Saj so nas sama priznanja in kdor letno ne uspe zbrati vsaj takole do pet priznanj, je lahko kar zagrenjen. Morda pa premalokrat druge predlaga za priznanja in odlikovanja, saj na tem področju velja sistem PREDLAGAM TE — PREDLAGAS ME. Prav tako je izredno pomembno, da se dodeli ustrezna višina, stopnja odlikovanja, saj je kategorija primerljivosti nadve pomemben faktor pri zagotavljanju zadovoljstva in ugodja prejemnika. Prav zato lahko pride do hudih zamer in v naši domžalski zgodovini pomnimo celo primere vračanja odlikovanj zaradi takšnih napak.

Drugače pa imajo v zadnjem času naši domžalski funkcionarji kar nekaj skrbi. Nekateri s smetiščem, drugi z zazidalnimi načrti, tretji s prenovo, spet drugi s sestopom in sintezo, mlajši z alergijo na njihova sitna vprašanja (je že tako, da se odgovori vedno ujezijo, če jih kdo kaj vpraša) frontniki z iskanjem mamele, kamor naj bi se zdrenjali vsi, ki so bili doslej le članstvo, zdaj pa so postali zvezde, odbori in združenja, z najrazličnejšimi programi in željami. Potem, ko se je vse uredilo z novimi službami in ostalimi rotacijami in kombinacijami (pri tem je pomembno, da ne bi pravi prišli na neprava mesta), imajo zdaj probleme s previšokimi plačami. Nekateri sicer tega niso zaznali

in se kontinuirano ocenjujejo kot nadpovprečno uspešni, druge pa le nekoliko peče vest. Zadnja leta namreč prejemajo plače po republiškem ključu, in te postajajo za domžalske razmere kar nekako previsoke. Žalostno, kajti pred leti je bilo vse skupaj ravno obratno. Pri vsem tem pa mene sploh ne moti, koliko dobijo; jaz mislim, da bi bilo najlepše, če bi imeli funkcionarji čim višje plače, da pa bi podobna srča doletela tudi ostalo občanstvo. Tako pa se v zadnjih letih dogaja žalosten obrat in v domžalski industriji je vse več slabih, problematičnih, povprečnih tovarn, kar se vse bolj odraža tudi na plačah domžalskih delavcev. To še posebno velja v primerjavi z bližnjo Ljubljano. In to je tisto, kar bi nas moral v Domžalah skrbeti. Morda pa se nam le boje piše. S Papirnicom Količevom, ki je eden naših najhujših problemov, sta se v zadnjem času (a še pred izvolitvijo), ukvarjala tudi dva pomembna ekonomista: Živko Pregl, ki je zdaj podpredsednik vlade in Janez Drnovšek, predsednik države. Če sta dobra za reševanje Juge, potem sta morda kakšno pametno povredala tudi v prid naši Papirnici.

Janez Janša, bodoči zapornik in državljanski neposlušnež, pa ima še svojo razlogo teh pojmov. Ocenjuje namreč, da država v zadnjem času vse bolj nagrajuje svoj aparat (politični, upravni, vojaški, policijski), ker si z njimi gradi zaveznike in podpornike, tiste, ki bodo zaradi svojega relativno ugodnega položaja, pravljeni podpreti vsako njeno potezo. Če delate v teh službah, razmislite tudi o tem. Svetujem pa vam, da ne vračate denarja in da se ne odpovedujete poračunom, saj bo mogoče zaradi tega država še hitreje fuči in na kantu. Pri inflacijskem poplesavanju tanga (če je zadnji ne vem) na letni višini okoli 2000 odstotna, vse skupaj res ni večdaleč.

Pa naj končam z aforizmom: KDOR NE DELA, NAJ VSAY JE.

NAŠE SODELOVANJE

Možnosti so neomejene

Naše zadnje srečanje s prijatelji iz Glasa Podравine smo vsi skupaj ocenili kot zelo uspešno, da pa je bilo tudi konkrentno, ste lahko ravnokar ugotovili sami, saj v rokah držite združene moči obč uredništva. Sino pa ob tej priložnosti ugotavljali tudi neizkoriscene možnosti sodelovanja občin, menda jih je toliko zato, ker ni pravil po bud, pravil razmišljaj, tudi medsebojno izmenjave. Pa smo vendarle vsak po svoje uspešni, včasih imamo zaradi te uspešnosti prave težave, zato morda ne bi bilo slabo, če bi kakšno stvar zamenjali, jo skušali presestiti v drugo občino. Poskušala sem biti aktualna in ponujam vam tisto, česar imamo morda trenutno preveč, vam pa bi bilo dobrodošlo. Razmislite, če kaj od ponujenega rabite — morda bo že malce ponošeno — ven dar uporabno!

Naprej bi vam ponudila malo naše privatne iniciative. Saj

ne, da bi jo imeli preveč, le malce enostransko se je zadnje časa usmerila, pa poskušajte še vi z njo. Ker je industrijske cone bolj težko prenašati ali celo prevažati, naj ostane kar v Trzinu, predlagamo pa, da od nas uvozite zadnje čase cvetočo privatno iniciativo — odpiranje različnih trgovin, trgovinic, delikates in delikatesic... Uspešni bodoči privatniki (pa menda ja ne dvomite v njihovo uspešnost!) jih otpirajo kar vsak dan, zgori se celo, da mora človek kar pohiti, če hoče slediti včasih kar dvem otvoritvam na isti dan in po možnosti celo v istem kraju ali ulici. Ker vse kaže da bo na našem koncu prav kmalu imela vsak ulica vsaj eno, če že ne dve privatni trgovinici (za manjše odmaknjene vasi to ne velja!), vas vabi mo k sodelovanju. Menimo namreč, da je skrajni čas, da tu di v vaši občini odprete vsaj

nekaj deset takih privatnih trgovinic in s tem razveselite vaše občane, ki tako iz dneva v dan bolj ne vedo, kako bi, zlasti pa s kakšno hitrostjo bi, zavrali svoj denar, dokler je še kaj vreden!

Druga stvar, ki vam jo ponujamo, so načrti, ki jim imamo za izvoz in še malo čez, le realizacije so potrebni. In ker konkretnih rešitev v doglednem času v občini ni, pridite in si jih vzemite! Na izbiro imate cele stotine nezgrajenih stanovanj, na katere čakajo vsi, samo iz naše občine pričakovalec skoraj ni; imamo na desetine načrtovanih otroških igrišč, in majhnih parkov, za katere ni denarja. Pa to ni pravi vzrok, igrišč ne gradimo, ker bi bilo preveč naporno spet vračati otroke s cest in hodnikov in jih navajati na igrala in zelene trate.

Ponujamo vam načrte za vskovrsna odlagališta odpadkov, z njimi lahko dobite tudi vse naše gospodinjske, industrijske in ne vsem kakšne še odpadke; če ste izbirčni, se bomo posebej potrudili še za kakšne druge! Poleg odlagališča morda potrebujete tudi kompostarno. Samo recite, jutri bo pri vas, če ste zainteresirani!

In nazadnje, če vam slučajno primanjkuje posameznikov z idejami, ki so zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ostale še nerealizirane, sporočite nam, omogočimo vam izvoz brez carin, raznoraznih deklaracij in davščin. Posebej veliko izkušenim imamo s področja gostinstva. Ce nimate dovolj bifejev, lokalčkov z bolj ali manj umetniškimi nazivi, barov in barčkov, samo recite, jutri jih boste imeli 10 ali pa 100 več, po potrebi. Potem pa nazdravljite in preprani ste lahko, da bo šlo bistveno lažje v boljši jutri!

JADNI TRG

Još prije mnogo godina vlastodršci su primili k znanju da je pak nezadovoljan izgledom i upotrebom središnjeg gradskog trga. Jer su pojedini pučki delegati proputovali okolinom i šire pak su vidjeli kaj drugi gradovi imaju. A poslali su i neke razglednice pak se širi vrazji osvredčenih da je centar mesta šaka jada zmotanog u sumornost robjavnice. Pak se odlučilo kak treba rečeni frialj grada uljuditi. Pak su prolazile godine u dobroj staroj navadi sastančenja, razmjena ideja i mudrosti, usuglašavanja, mutenja i bistrenja. A vrijeme, taj vrazji izum, ne čeka dol se ljudi zapomnijo pameti. Pa je jadni trg bil sve bolesniji, sve bližji, pa čak i opasan mjestimico po integritet prolaznika. Kojih je inače bilo sve manje, makar je v njihovu korist bil zabranjen promet. Osim privilegiranim vozlicama, stanicima, dostavi, miliciji i kamikazama v vojnim labadicama.

Po dobrom provincijalnom običaju se domaća i najbliža parmet ne cijeni, pak su pozvani stručnjaci iz velegrada da naprave sve te ideje, izvedbene i kaj ti ja znam kakve projekte. Sto su oni i napravili, a zakaj i ne bi kad nije zbabav. Medutim je izšlo da to fakat nije ono kak su domaći ljudi zamislili i kaj očekuju od i za svoj trg. Sa velikim T, makar je, fala birokraciju, još u takvom stanju da niti jedan lokalni patriot koji drži nekog vraga do sebe ne bi provodil gosta sa strane po toj fizičkoj i duhovnoj pustopoljnini. I zakaj onda narodu ne paše prijedlog stručnjaka iz velegrada? Zato jer im je na primjer htjelo po trgu napraviti nekakve travnjake male, oazice zelen-

nave u betonu ili kamenu. Kaj samo po sebi i nije loše. Da se trg ne nastavlja parkom, da je rečeni trg malo veči pa ga treba bar vizuelno smanjiti. Ljudi su se hteli na trgu družiti u raznim svečarskim i inim prigodama. Pak si nemreju zamisliti bliskost druženja, ali se moraju dovikitati prek pašnjaka. Ljudi toga grada razmu, da stručnjacima iz velegrada fala travica, povratak prirodi i te stvari, ali zakaj si onda nisu travnjake složili na svojem Jelačić placu pak bi se hvalili svim studentima Univerziteta kak sred velegrada raste trava. Stanovnicima malog mesta sa malim trgom ne treba travnjak na njem. Imaju je dost u parku, u goricama, na ribičiji, u nekim ulicama čak i preveč, ali je to potonje briga »Komunalca« i estetičara.

Onda se pak nemreju vlastodršci složiti kak bi se složile fasade zgrada oko trga. Ti takve na vlasti koji ju nemreju primjeniti tam gdje treba...

Onda pak nemreju se nagoditi kaj s partizanom koji dominira trgom...

Onda pak...

No, več je dost toga.

Urediti Trg odmah i to tak da bu čim več nagazne površine bez ikakvih travnatih prepreka tak da moremo složiti i miting ak treba.

A gdi je miting tam tak i tak trava ne raste.

J. G.

GLAS PODRAVINE

Izdaje Radna organizacija »Glas Podravine« informativno-izdavačka djelatnost p. o. Koprivnica, M. Gupca 2. Direktor radne organizacije: ZVONIMIR KUŠENIĆ, Glavni i odgovorni urednik: DRAGAN DESNICA, Predsednik Izdavačkog savjeta: JOSIP DUSIĆ. Adresa redakcije: Koprivnica 43300 M. Gupca 2, Telefoni: 822-353, 822-686, Radio stanica 821-659. Poštarina plačena u gotovu u pošti Koprivnica. Godišnja pretplata za SFRJ 150.000, a za inozemstvo 280.000 dinara. Cijena ekonomiske propagande: 4.000 dinara po kvadratnom centimetru, a na prvoj i poslednjoj stranici dvostruko. Cijena malog oglasa: do 10 riječi 25.000 dinara, a svaka daljnja rječ 2.000 dinara. Žiro račun kod SDK, filijala Koprivnica, 32300-603-474 RO »Glas Podravine« informativno-izdavačka djelatnost Koprivnica. Devizne uplate na račun kod Ljubljanske banke Zagreb s naznakom za Podravsku banku Koprivnica 72100-006 (»Glas Podravine«).

Premja mišljenju Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu br. 98/73. od 19. siječnja 1983. godine list »Glas Podravine« oslobođen je plaćanja osnovnog poreza na promet. Tisk: »Podravka — Industrija hrane«, OOUR »Koprivnička tiskara« Koprivnica.

občinski poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA DOMŽALE

Občinski poročevalec, glasilo Socialistične zveze delovnega ljudestva občine Domžale, izhaja dvakrat mesečno, vsa gospodinjstva v občini ga dobivajo brezplačno. Glasilo ureja uredniški odbor v sestavi: Marjan Bolhar, Matjaž Brojan, Anton Orel, Marjan Gorza, Pavel Pevec, Franc Tekavec, Vera Vojska, Cveta Zalokar-Orazem.

Glavna urednica: Vera Vojska, tel.: 721-359, odgovorni urednik: Matjaž Brojan, tel.: 721-686, tehnički urednik: Franc Mazovec, tel.: 323-841. Fotografije: Vido Repanek. Glasilo izhaja v nakladi 15.500 izvodov in ga tiskala Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Rokopis sprejme odgovorni urednik, Ljubljanska 70, Domžale, p. p. 2, naročene oglaši posreduje v uredništvo, Ljubljanska 70. Uradne ure uredništva: ponedeljak in petek od 10. do 13. ure in sreda od 10. do 13. ure in od 14. do 17. ure. Glasilo je na podlagi sklepa št. 421-1/72 z dne 26. 11. 1974 Sekretarijata za informacije izvršnega sveta SR Slovenije oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Glasilo je bilo dne 25. 7. 1970 odlikovano s Priznanjem Skupščine občine Domžale za uspešno informiranje, dne 24. 4. 1974 pa s srebrnim Priznanjem Osvobodilne fronte slovenskega naroda za uspešno informiranje delovnih ljudi in občanov občine Domžale.